



UMiD

Uči, misli i djeluj!

Impresum

Autori/ca:

Rejan Igor Roić
Elma Bešlić
Jasmin Bešlić

Naslov:

UMiD
Uči, misli i djeluj!

Izdavač:

Institut za razvoj mladih KULT
BiH, Ilidža, IV viteške brigade 34-36

Za izdavača:

Jasmin Bešlić

DTP:

Peđa Kazazović

Štampa:

Amos graf d.o.o. Sarajevo

Izdanje:

1. izdanje
Sarajevo, 2013.

Umnožavanje i besplatna distribucija publikacije dozvoljena je uz pisano odobrenje izdavača.
Nije dopušteno mijenjanje ili dopunjavanje bilo kojeg dijela sadržaja ili publikacije.

UMiD

Uči, misli i djeluj!

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

364.2-053.6/.8

ROIĆ, Rejan Igor
Uči, misli i djeluj! : UMiD / [autori/ca Rejan Igor Roić, Elma Bešlić, Jasmin Bešlić]. - 1. izd.
- Sarajevo : Institut za razvoj mladih KULT, 2013. - 59 str. : ilustr. ; 30 cm

Bibliografija i bilješke uz tekst.

ISBN 978-9958-1946-3-4

1. Bešlić, Elma 2. Bešlić, Jasmin

COBISS.BH-ID 20513798

Sarajevo, 2013.

Sadržaj

ŠTA JE NEFORMALNO OBRAZOVANJE?	9		
Odakle potječe NFO?	9		
Izlazak iz „ilegale“	10		
ŠTA JE POLITIČKO/GRAĐANSKO OBRAZOVANJE?	11		
Građansko obrazovanje	11		
Političko obrazovanje	11		
KOLIKO SU MLADI UKLJUČENI U POLITIČKI I DRUŠTVENI ŽIVOT	13		
ŠTA ZNAČI BITI OMLADINSKI LIDER/ICA	14		
ZAŠTO JE BITNA PROFESIONALIZACIJA?	16		
UMID?	18		
Šta želimo postići ovim programom obuke?	19		
Kako postizemo ovo?	20		
ŠTA SMO POSTIGLI DOSAD?	21		
PRIPREMA, POZOR, START!	25		
TEME OBUKE	27		
1. Upravljanje projektnim ciklusom			
Radionica o definiranju, izradi, provođenju i evaluaciji projekata	27		
2. Namicanje sredstava			
Radionica o traženju sredstava za provođenje projektnih ideja	28		
3. Ravnopravnost spolova			
O spolu i rodu, identitetima, stereotipima i diskriminaciji, nasilju na osnovi spola/roda	28		
4. Timski rad i liderstvo			
Radionica o definiranju, razvoju i razlikovanju tima, grupe, lidera/ice i menadžera/ice			
te konstruktivnom rješavanju sukoba u timu	29		
		5. Samoosnaživanje	
		Lični rast i razvoj, prezentacijske vještine	30
		6. Politika prema mladima	
		Kako se mladi mogu uključiti u procese donošenja odluka?	31
		7. Javno zagovaranje	
		Javno zagovaranje/zastupanje neizostavan je dio građanskog aktivizma	31
		8. Građanski aktivizam i volontiranje	
		Dobar dan, želim volontirati!	31
		9. Ljudska prava	
		Od slova na papiru do društva zasnovanog na jednakosti	32
		10. Traženje posla	
		Šta podrazumijeva traženje posla, pisanje biografije, prpratnog pisma, intervju?	32
		11. Odnosi s javnošću	33
		12. Evropske integracije kroz Plansku igru o Evropskoj uniji	34
		ZNAČAJ GRAĐANSKIH INICIJATIVA	35
		SARADNJA S PRIVREDNIM SEKTOROM	37
		KAKO PRISTUPITI?	38
		VRJEDNOVANJE (EVALUACIJA) I PRAĆENJE (MONITORING)	40
		KAKO OSIGURATI ODRŽIVOST OBUKE?	41
		ŠTA MI JE OBUKA ZNAČILA?	43
		IZAZOVI U RADU...	45
		Prilog	47
		O Institutu za razvoj mladih KULT	55

ŠTA JE NEFORMALNO OBRAZOVANJE?

Cjeloživotno usavršavanje podrazumijeva i cjeloživotno učenje. Takav pristup učenja poznaje tri oblika obrazovanja, koja se međusobno nadopunjavaju, a to su: formalno, neformalno i informalno obrazovanje. Živimo u društvu u kome se neformalno obrazovanje još uvijek dovoljno ne cijeni i ne priznaje, iako nam ono omogućava da postanemo dijelom društva koje je spremno zalagati se za lični i društveni napredak.

Odakle potiče NFO?

Već kasnih 60-ih i ranih 70-ih godina na scenu stupa neformalno obrazovanje, koje se odvija kao svojevrsna nadopuna formalnom obrazovanju. Razloga je više, ali jedan od glavnih je da formalno obrazovanje nije uspjelo dovoljno brzo pratiti promjene u nauci i tehnologiji. UNESCO je 1972. g. definirao NFO kao „organiziranu edukativnu aktivnost, van formalnog sistema, kojoj je svrha zadovoljiti potrebe korisnika/ca, ali i ciljeve učenja.“ Bitno je razbiti predrasudu kako neformalno obrazovanje nema nikakve forme. Itekako postoji određena forma neformalnog obrazovanja. Tako neformalno, a u biti formalno, moglo bi se reći.

U neformalnom obrazovanju postoji jasno definiran okvir u kojemu se radi. Program je prilagođen ciljnoj grupi, s jasnim ciljem, fleksibilnoga programa, zasnovan na dobrovoljnom učešću, neovisno o godinama, iskustvu, prethodnom obrazovanju. Pored navedenog, trener/ica (edukator/ica, facilitator/ica) obučena/a je i kompetentna/a, a edukacija se obavlja uz postojanje interaktivnog, horizontalnog odnosa trenera/ice i svih učesnika/ca. Ono što se posebno treba istaknuti jeste razmjena iskustva i vještina, tj. učenje kroz praksu, tako da su učesnici/e u središtu učenja i doživljavaju ga lično (kao dijelom sebe), a ne nečim nametnutim.

NFO nudi mnoštvo programa i obuka o različitim temama, a može se svrstati u dvije kategorije: obrazovne programe (programi za stjecanje različitih znanja i vještina) i programe koji se tiču odgoja (programi za učenje stavova i pozitivnih životnih vrijednosti). Neformalno obrazovanje namijenjeno je svim zainteresiranim osobama, mladima, odraslima, roditeljima, manjinama. NFO se u mnogim zemljama izborio za svoje mjesto u društvu, te je i verificiran kod nadležnih institucija, što znači da se diplome i certifikati mogu dodati školskoj ili univerzitetskoj diplomi.



Izlazak iz „ilegale“

NFO u BiH polako, ali sigurno izlazi iz „ilegale“. Priznavanje obuke omladinskih lidera/ica „Uči, misli i djeluj“ (UMiD) kao pretpostavke za aktivno sudjelovanje mladih u društvu inicijativa je kojom Institut za razvoj mladih KULT već godinama kroz brojne generacije polaznika/ca osigurava veću društvenu uključenost mladih, razvija društvenu odgovornost, utječe na promjene stavova i prevazilaženje predrasuda, te jača njihovo samopouzdanje koristeći se upravo metodama neformalnog obrazovanja. Možda i najbitnija svrha UMiD-a jeste utjecaj na vlasti da priznaju programe neformalnog obrazovanja kako bi mu dali pečat „važnosti“. Ostvarivanjem ovog cilja NFO će napokon biti priznato kod nadležnih institucija, a samim tim će zauzeti zasluženno mjesto u društvu, jer ulaganje u obrazovanje jeste, zapravo, ulaganje u zajednicu. Formiranjem neformalne mreže omladinskih lidera/ki iz Bosne i Hercegovine i drugih zemalja pod nazivom UMiD Alumni, Institut stvara pokretačku snagu koja je u stanju prepoznati trenutne probleme i utjecati na njih, zagovarajući pozitivne promjene u društvu.

Neformalno obrazovanje ne poznaje granice, predrasude, regije, religije ili nacije; ono poznaje ljude kao stanovnike/ce zemlje i svima im pruža jednake mogućnosti. U nekim slučajevima to je druga šansa za sve one koji su prijevremeno napustili formalno školovanje, ili za one koji su se zbog nerazumijevanja i odbacivanja okoline našli na rubovima društva. Zahvaljujući neformalnom obrazovanju, učimo cijeloga života, stječemo znanja, iskustva, praksu i vrijednosti koje zasigurno mogu pomoći u životu.

Formalno obrazovanje ne može pružiti dovoljno alatki da bi mladi bili informirani i aktivni u svojoj lokalnoj zajednici, te je stoga potražnja za programima neformalnog obrazovanja u zemljama u razvoju vrlo visoka. Da bi mladi postali aktivnima u svojoj zajednici, moraju imati razloga za to. Ako vide da su sposobni utjecati na probleme koje imaju, time dobivaju dodatni razlog za učenje i aktivno sudjelovanje u razvoju lokalne zajednice.

Bez obzira na sva otvorena pitanja i dileme, neformalnom obrazovanju ne može se umanjiti značaj, a činjenica je da je u društvu prisutno više nego što se zapravo priznaje. Stoga, budimo snaga društva.



ŠTA JE POLITIČKO/GRAĐANSKO OBRAZOVANJE?

Građansko obrazovanje

Prema Stanfordovoj Enciklopediji filozofije građansko obrazovanje, odn. odgoj kad god i koliko god se preuzimalo, priprema građane jedne zemlje, a naročito mlade, za obavljanje svoje uloge građana/ki¹. Građanski odgoj predstavljao bi njegovanje vrline, znanja i vještina koje su potrebne za političko sudjelovanje. Očigledno je da postoje karakteristični dijelovi demokratskog društva koje svaki građanin/ka mora upoznati, a među njima su pravilo apsolutne većine, legalna opozicija, vlada s mandatom, nezavisno sudstvo, nezavisni sindikati i sl. Demokracija je bitan dio građanskog obrazovanja. Naravno, ne postoje dvije iste demokracije. Razlog tome je što ključne demokratske vrijednosti mogu biti različito tumačene i ocijenjene. Sva društva koja ih definiraju također se razlikuju. Svaka država koja teži demokraciji mora razvijati vlastitu snagu i izboriti se sa svojim slabostima. Bitno je potaknuti mlade da demokraciju shvate kao svoje oružje, koje, ukoliko steknu dovoljno znanja, mogu koristiti kako bi promijenili društvo u kome žive.

Političko obrazovanje

“Politika i obrazovanje, a samim tim i političko opismenjavanje jesu oblici djelovanja, oni su orijentirani ka ciljevima, odnosno vrijednostima. Ukoliko govorimo o slobodnom obrazovanju mladih i odraslih, moguće je vjerovati u stvaranje konsenzusa putem javnih diskusija, no političkom opismenjavanju u javnoj odgovornosti je, osim toga, potrebna i legitimacija vrijednosti. Možemo se složiti u tome da je zadatak države spriječiti zlo, a kao kulturno-socijalna država svoje djelovanje mora orijentirati ka pozitivnim vrijednostima. Politiku ne možemo razumjeti kao ostvarivanje najviših vrijednosti, već kao regulaciju sukoba i kao prstenove oko kojih se nalazi stalni zadatak održavanja općepriznatih vrijednosti društva i stvaranja boljeg uređenja. Politika nije primjenjivanje historijskog ili moralnog zakona, već djelovanje u skladu sa situacijom u svrhu reguliranja interesnih i ciljnih sukoba. Političko opismenjavanje mora se postaviti u skladu s tim.”² Stoga je jako bitno mlade politički obrazovati jer skupa s građanskim obrazovanjem mladi mogu igrati ključnu ulogu u društvu.

Istraživanjem koji su to zadaci političkog/građanskog obrazovanja ne može se utvrditi tačna definicija, budući da je ona podložna promjenama i u ovisnosti je o društvenoj zajednici. Međutim, Klaus Rothe istakao je zadatke koji mogu važiti kao zajednički:

1. obrazovanje i učvršćivanje slobodne demokratske svijesti o vrijednostima,
2. razumijevanje osnovne strukture politike kao rješenja aktualnih problema, donošenje i uvođenje obavezujućih odluka o društvenim pitanjima od interesa,
3. orijentirano znanje u bitnim i aktualnim političkim oblastima koje imaju značaja za budućnost, npr. demokracija i njeno ugrožavanje, odnos ekonomije i ekologije, budućnost kapitalističkog društva,
4. usvajanje određenih vještina, kao odnos prema informacijama, medijima itd.

¹ Dostupno na sljedećoj webstranici dana 11.2.2013. u 14.50 sati: <http://plato.stanford.edu/entries/civic-education/>

² Bernhard Sutor, Teoretski principi; u: Wolfgang W. Mickel (izdato), Priručnik za političko obrazovanje; Savezna centrala za političko obrazovanje, Svezak 358, Bonn 1999., S. 66-67



Demokracija je proces koji se događa neprestano. Zbog toga je ovisna o aktivnim građanima/kama. Političko obrazovanje pokušava probuditi interes za politiku i stvoriti pretpostavke da mladi postanu punoljetni aktivni građani/ke. Bitno je mlade naučiti da samostalno razmišljaju i odlučuju. Stoga ne čudi da je među prvim zadacima političkog obrazovanja promicanje osnovnih znanja o politici. U političkom/gr građanskom obrazovanju poznavanje osnovnih pojmova od ključnog je značaja.

„Osnovni cilj političkog opismenjavanja jeste probuditi kod učenika razumijevanje za politiku, te im omogućiti uvid u političke uzročno-posljedične veze”³.

Onaj ko se ne snalazi u političkom sistemu i ne uspijeva sagledati funkcije i veze, nije u mogućnosti iskoristiti svoju šansu sudjelovanja, njemu nedostaje demokratska sposobnost, on/a ostaje građanin/ka, bez aktivnog doprinosa društvenoj zajednici.

KOLIKO SU MLADI UKLJUČENI U POLITIČKI I DRUŠTVENI ŽIVOT?

Iako se posljednjih godina broj mladih koji izlaze na izbore povećava, ocjena je da ih je nedovoljno na odgovornim funkcijama na kojima mogu značajno utjecati na donošenje odluka. Na lokalnim izborima u Bosni i Hercegovini održanim 7. oktobra 2012. g., prema podacima Centrale izborne komisije BiH, ukupan broj mladih glasača (od 18 do 30 godina) bio je 612.527, dok je 334.215 (54,6%) ostvarilo pravo glasa. Na kandidatskim listama bilo je 8.192 mladih.

Različite ankete i istraživanja pokazuju kako su mladi nezainteresirani za politiku i društvena dešavanja. Odgovarajući princip rada s mladima ipak pokazuje da, ukoliko im pružite znanje i šansu, oni postaju aktivni i svjesni svoje uloge i moći.

Jedan od najboljih pokazatelja su vijeća mladih, gdje mladi aktivno učestvuju u društvenoj ali i političkoj zajednici. Vijeće mladih općine Stari Grad Sarajevo, naprimjer, od svog osnivanja vrijedno radi na ispunjavanju ciljeva zadanih u planu djelovanja za 2012. godinu. Organizirali su sastanak s načelnikom, obilježili značajne međunarodne datume, izradili Deklaraciju o unapređenju položaja mladih, koju je podržalo 17 trenutnih vijećnika/ca, jačali kapacitete na nekoliko obuka i seminara, uključili se u provođenje Strategije prema mladima Općine Stari Grad Sarajevo i uspjeli uvjeriti načelnika i Općinsko vijeće da se za 2013. godinu izdvoje sredstva za finasiranje Vijeća mladih općine Stari Grad Sarajevo. Stoga sa sigurnošću možemo zaključiti da mladi mogu utjecati na promjene u društvu, ukoliko im se ukaže prilika za to.

Na svim nivoima vlasti nedostaje programski i strateški pristup podrške poboljšanju položaja mladih u BiH i regiji. Strategije prema mladima na svim nivoima i njihova implementacija omogućile bi mladima priliku za aktivno uključivanje u politički i društveni život. Međutim, i pored toga mlade je potrebno educirati i van školskog formalnog sistema i predstaviti im mogućnosti koje su pred njima. Institut već desetu godinu provodi certificiranu obuku omladinskih lidera/ica UMiD, koja mladima nudi mogućnost da kroz neformalno obrazovanje steknu dodatne vještine, razviju svoje kapacitete i upoznaju se s mogućnostima ostvarivanja svojih prava, kako u lokalnoj zajednici tako i u društvu. Obuka mlade dodatno ohrabruje i motivira da aktivno i smisleno rade na poboljšanju životnog standarda u svojoj zajednici, zagovarajući provođenje zakona o mladima i lokalne strategije prema mladima, uvažavajući demokratske principe građanskog društva i ljudska prava u svom načinu djelovanja.



³ Politička didaktika, Savezna centrala za političko obrazovanje, Bonn 1994., str. 17

ŠTA ZNAČI BITI OMLADINSKI LIDER/ICA?



Ukoliko biste upitali stariju generaciju šta je to omladinski lider/ica, vjerovatno bi vam počeli nabrajati ličnosti iz svoje mladosti koji su buntovno i vrlo smjelo predstavljali glas mladih. Definicija nije puno značila. Ali, ako danas upitate mlade šta je lider/ica, trudili bi se da vam definicijom daju odgovor na pitanje. S definicijom ili bez nje, vrlo je važno znati šta je to omladinski lider/ica, a još važnije jeste to biti. Educirati se, usavršavati se, imati određena znanja i vještine...spisak je podug ako ćemo govoriti o onome na čemu trebamo raditi da bismo bili lider/ica.

Omladinski lideri/ce jesu mladići i djevojke koji se u svojim zajednicama zalažu za poboljšanje položaja mladih. S jedne strane oni rade na stvaranju ponude aktivnosti za mlade kako bi svrsishodno upotpunili svoje slobodno vrijeme u omladinskom centru ili negdje drugo, s druge strane sarađuju s vlastima (uglavnom lokalnim) s ciljem da institucionalno i dugoročno riješe probleme i zadovolje potrebe mladih.

Kako su došli na tu poziciju? Budući da živimo u društvu u kome je nezamislivo, a još češće neshvaćeno i neprihvaćeno biti uspješan, obrazovan, elokventan i uz to sposoban mlad čovjek koji zna šta želi u budućnosti, a pored toga radi na poboljšanju položaja mladih, omladinski lideri/ce se bore i s prevazilaženjem takvih predrasuda. Tajna leži u odlučnosti, istrajnosti i želji za promjenom ka boljoj budućnosti mladih. Nažalost, živimo u okruženju u kojem je svaka treća od četiri mlade

osobe nezaposlena. Većina nije u braku, nema djece niti je riješila stambeno pitanje. Na budućnost gledaju s pesimizmom, a na pitanje kako ocjenjuju svoj životni standard odgovaraju sa „srednje“. Kao najčešći problemi mladih ističu se neprikladno obrazovanje, nezaposlenost, stambeno nezbrinjavanje i socijalna nebriga. Mladi moraju shvatiti da su i sami odgovorni kao nosioci inicijativa za razvoj neophodnih životnih vještina i ključnih kompetencija koje će im pomoći u budućnosti. Tu važnu ulogu imaju omladinski lideri/ce kao spona između mladih i vlasti. Kako su te mlade osobe stekle potrebno znanje, iskustvo i kompetencije kako bi se bavili tim poslom? Svojom aktivnošću, kreativnošću i izraženom željom za promjenama pokazuju spremnost za zalaganje i zagovaranje ispunjena prava mladih i poboljšanja njihovog položaja. Omladinski lideri/ce odlučuju o svom mjestu u društvu s jasnim ciljem, a to je uključivanje u procese donošenja odluka, naročito onih koje su bitne za mlade, te motiviraju ostale da se aktivno uključe. Nesebičnim prenošenjem znanja istaknuti su kao lideri/ce svog društva i okoline.

Kako steći potrebno iskustvo? U Bosni i Hercegovini ne postoji formalna obrazovna ustanova (škola, fakultet i sl.) u kojoj pojedinac može steći znanje i zvanje potrebno za profesionalno bavljenje omladinskim radom. Volonterski rad nije uobičajna praksa u formalnim obrazovnim institucijama. Dosadašnji omladinski rad u nevladinom sektoru BiH uglavnom se svodi na rad volontera/ki – što iz finansijskih razloga, što zbog nepostojanja institucija koje nude formalno obrazovanje iz ove oblasti.

Njemu se nije pristupalo stručno, već se uglavnom svodio na upotpunjavanju slobodnog vremena ili je bio izvorom dodatnih sredstava za studente/ice. Stoga najbolji način za ostvarivanje ovog cilja jeste kroz programe neformalnog obrazovanja. Na osnovi podataka istraživanja mladih u BiH Glasovi mladih⁴ 52,4% ispitanika je naglasilo kako nema praktične nastave, dok njih 47,6% pohađa neki oblik prakse. Bitno je istaći tri četvrtine ispitanika (71,5%), koji nisu nikada pohađali kurseve ili obuke, dok tek jedna četvrtina (24,9%) navodi kako su pohađali određeni oblik neformalnog obrazovanja. Kao što je pokazala praksa mnogih evropskih zemalja, ali i šire, prema mišljenju mladih, najbolji način stjecanja novih znanja i vještina jeste putem neformalnog obrazovanja. Na taj način se upoznaju s drugima, prevazilaze predrasude, uče, misle i djeluju, te postaju aktivni sudionici/e u procesu donošenja odluka. Osim toga, razvija se njihov osjećaj za rad u timu, solidarnost, kreativnost i sposobnost komuniciranja. Omladinski lideri/ce svojim radom i aktivnostima ne doprinose samo mladima već i čitavom društvu. Oni su stub budućnosti. Mladi moraju shvatiti koliku moć posjeduju, a informacije kako će se njome koristiti mogu dobiti neformalnim obrazovanjem.

Postojanje omladinskih liderka/ica izuzetno je važno sa stanovišta demokratskog djelovanja i učestvovanja mladih u procesima odlučivanja. Na taj način postaju građanima/kama koji svojom voljom preduzimaju inicijative, te iskazuju svoja mišljenja i stavove o pitanjima bitnim za mlade u svojoj lokalnoj zajednici. Kao spona između mladih i vlasti, omladinski lideri/ce su bitna, ako ne i najbitnija karika lanca. Zahvaljujući njima, mladi mogu doprijeti do vlasti koristeći se svojim vještinama i znanjima koje posjeduju i na taj način reprezentativno isticati bitnost saradnje mladih i vlasti. Tako će vlasti dobiti potrebne informacije o položaju i potrebama mladih, te shvatiti da za partnera imaju (neformalno) educirane i motivirane mlade ljude, koji se itekako brinu o svojoj budućnosti, ali i budućnosti društva. Iz ovoga možemo zaključiti da, ukoliko želimo funkcionalan sistem, moramo omogućiti svim akterima ravnopravno sudjelovanje u njemu. Nije bitno samo čuti glas mladih, još bitnije je imati sluha za njega, te pokušati na najučinkovitiji način riješiti probleme svojih lokalnih zajednica. Naravno, sva odgovornost nije na vlastima. Kako bi se pokazali kao ravnopravni sudionici u procesu donošenja odluka, mladi moraju zauzeti jasan stav o svojim problemima, ali i shvatiti da ukoliko budu čekali druge da riješe svoje probleme, oni će se samo nagomilavati.

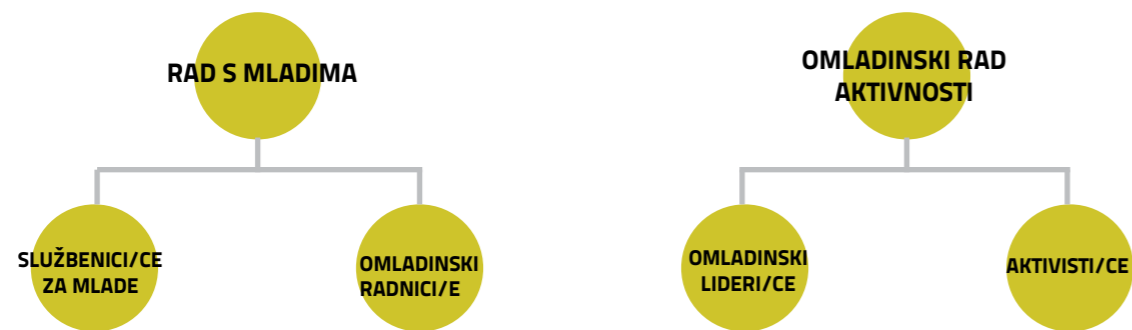
Na kraju još jednom istaknimo: Bez stručnih i obučanih omladinskih lidera/ica nema kvalitetnog omladinskog rada jer su upravo oni ti koji su vezivna karika između vlasti i mladih, a vlasti opet nisu u mogućnosti planirati i voditi rad s mladima bez saradnje i dotoka informacija od mladih. Stoga mladi moraju preuzeti inicijativu u svoje ruke kako bi poboljšali i ojačali svoju poziciju u društvu. Sve dok misle kako nisu dovoljno jaki za postizanje ciljeva, promjene se neće ni dogoditi.

Mladi, iskoristite programe neformalnog obrazovanja kako biste se profesionalno usavršili i stvorili bolju budućnost. Budite i vi omladinski/a lider/ica – umidovac ili umidovka. Uči, misli i djeluj!

⁴ Glasovi mladih, Istraživanje o mladima u BiH, Rezultati kvalitativnog istraživanja, MDG Achievement Fund, Sarajevo, februar 2012.

ZAŠTO JE BITNA PROFESIONALIZACIJA?

Profesionalizacija u najširem smislu podrazumijeva razvoj pojedinca od bavljenja nekom aktivnošću ka stručnom pozivu (zanimanju), tokom kojeg se dolazi do standardizacije i poboljšanja u kvaliteti. Profesionalizacija u omladinskom sektoru znači isto. U BiH i regiji ne postoje institucije formalnog obrazovanja koje stručno obučavaju u oblasti rada s mladima, pa je tako teško govoriti imamo li ovdje profesionalce u ovoj oblasti. Prema Zakonu o mladima FBiH, rad s mladima je planirana, svrsihodna i svjesna podrška mladima kroz njihovo dobrovoljno sudjelovanje. Neminovno je da osobe koje rade s mladima trebaju imati kompetencije, znanja, vještine i sposobnosti koje su im potrebne da bi taj posao obavljale uspješno. Ukoliko rad s mladima obavlja osoba koja nije stručna, može nastati više štete nego koristi.



Rad s mladima trebaju obavljaju službenici/e za mlade i omladinski radnici/e. Službenici/e za mlade su stručni državni službenici zaposleni u organima javne uprave, na bilo kojem nivou vlasti, koji u opisu svog posla imaju zadatke rada s mladima. Postoje i slučajevi kada se na određenim niovima vlasti formiraju službe za rad s mladima, koje okupljaju nekoliko službenika/ca za mlade. Omladinski radnici/e stručni u svom radu, najčešće obavljaju rad s mladima u nevladinim organizacijama, ali je moguće da budu zaposleni i u javnim ustanovama, npr. službi za socijalni rad ili organima javne uprave.

Zbog nepostojanja formalnog obrazovanja za ove kategorije, Institut provodi certificiranu obuku službenika/ca za mlade, kao interaktivni program u trajanju od 16 dana. Cilj programa je da službenici/e steknu znanja i vještine potrebne za provođenje Zakona o mladima FBiH i Zakona o omladinskom organizovanju RS-a.

U nekim zemljama zapadne Evrope (npr. Irska, Njemačka) postoje studijski programi za omladinske radnike/ce. Međutim, i kontinuirano neformalno obrazovanje, koje ima svoj adekvatan plan i program, može dati značajne rezultate. Neformalnim obrazovanjem mladih dobivamo stručne multiplikatore, ali i osobe koje izravno rade s drugim mladima. Ovakva obuka predstavlja dugoročan proces u kojem je neophodno kombinirati stručno znanje, praktične vježbe i iskustvo.

Omladinski radnici/e, koji su glavna spona između mladih i vlasti, moraju biti profesionalni u poslu koji obavljaju i priznati od strane nadležnih institucija. S obzirom da nemamo priznato zanimanje omladinskog radnika/ce, Institut za razvoj mladih KULT u nevladinom sektoru je našao nadomjestak kroz neformalnu obuku.

Zbog čega je onda bitno da imamo educirane omladinske lidere/ice ako već nemamo formalno priznate omladinske radnike/ke? Zamislite situaciju u kojoj dolazite kod liječnika/ce, jer morate na operaciju, a on vam govori kako će vas njegov mladi kolega operirati, iako nije završio medicinu, ali je volontiranjem stekao iskustvo. Teško da biste pristali. Upravo je to razlog profesionalizacije u oblasti omladinskog rada/aktivnosti.

Omladinske aktivnosti provode nevladine organizacije, odn. omladinski lideri/ce i aktivisti/ce. Omladinski lider/ka je osoba koja je nakon završene obuke UMID u mogućnosti obavljati sljedeće poslove:

- volonterski se angažira u svojoj zajednici
- dodatno se obučava o temama iz omladinskog sektora
- učestvuje u aktivnostima jedne organizacije ili više njih, te samostalno organizira aktivnosti
- motivira pasivne mlade da postanu proaktivni
- učestvuje na manifestacijama o radu s mladima i omladinskom radu
- aktivni je član tijela koja donose odluke, a koja su nadležna za pitanja mladih
- zastupa mišljenje mladih ljudi prilikom javnih nastupa i dr.

Budući da omladinski lideri/ce aktiviraju druge mlade – svoje vršnjake/inje (aktiviste/ice), razlog profesionalizacije njihovog djelovanja u tome je veći. Aktivisti/ce su mladi u lokalnim zajednicama koji rado ali povremeno učestvuju u različitim aktivističkim kampanjama, i najčešće nisu zainteresirani za obrazovanje za omladinskog lidera/ice. Osim njih, obuhvatili bismo i aktiviste/ice pomladaka političkih stranaka, koji podržavaju rad i programe određene političke stranke.

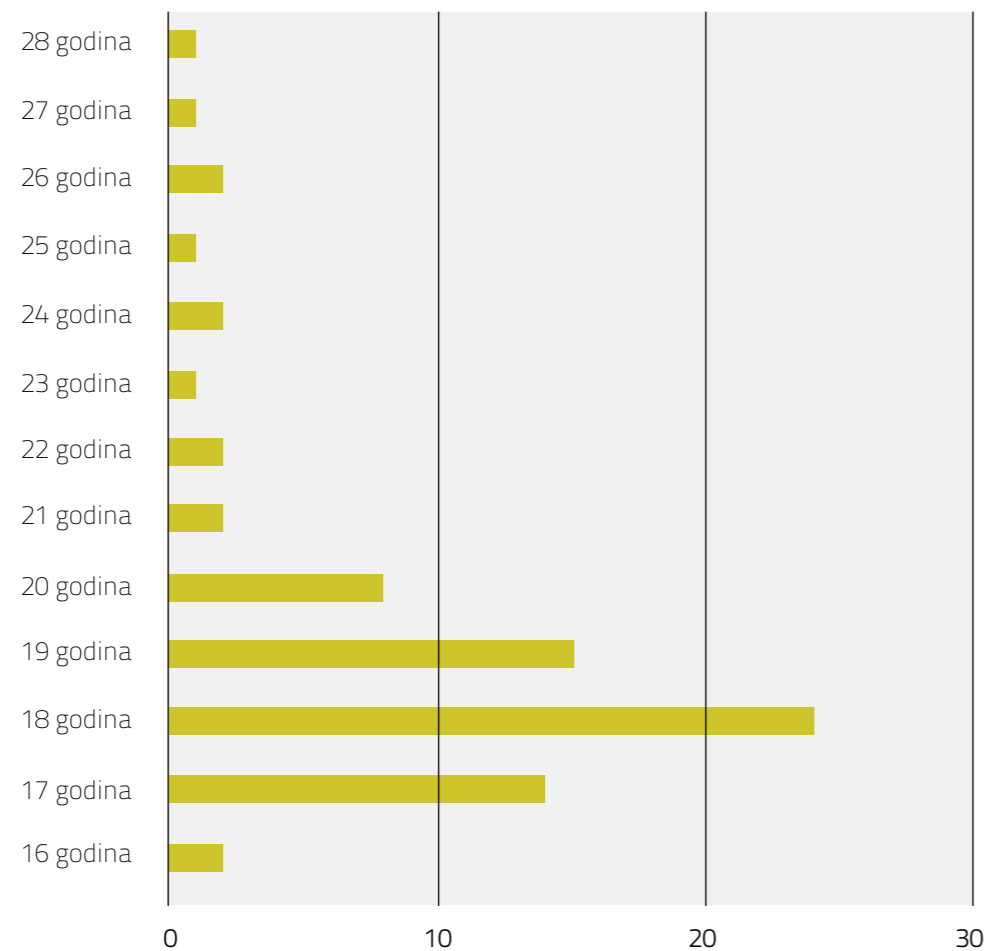
Program neformalnog obrazovanja igra značajnu ulogu kada je riječ o cjeloživotnom učenju i stjecanju novih profesionalnih kompetencija, koje će mlade učiniti konkurentnijim na tržištu rada koje pred njima postavlja sve više složenijih zahtjeva. Kod priznavanja je bitan sam proces koliko i proizvod. Ponekad priznavanje počinje samopriznavanjem i cijenjenjem posla koji obavljate kroz rad s mladima i utjecajem neformalnog obrazovanja koje ima na nas i sve oko nas.



UMiD?

U Bosni i Hercegovini svega polovina zaposlenih mladih radi u struci za koju su završili svoje obrazovanje. Stoga ne iznenađuje činjenica kako mladi vjeruju da diploma nije garant pronalaska zaposlenja. Ova činjenica ukazuje na potrebu postojanja programa neformalnog obrazovanja putem kojih će mladi steći vještine i kompetencije potrebne za aktivnu utrku na tržištu rada. UMiD (Uči, misli i djeluj!) predstavlja certificirani program obuke omladinskih lidera/ica, tokom koje polaznici/e postaju građanima/kama koji svojom voljom preduzimaju inicijative, te iskazuju svoje mišljenje i aktivno sudjeluju u procesu donošenja odluka u svojoj zajednici. Tokom obuke mladi imaju priliku razviti osjećaj za timski rad, solidarnost, kreativnost, komuniciranje i još mnogo drugih kompetencija.

Kroz dosadašnje generacije UMiD je završilo preko 200 mladih iz BiH i regije.



Shvaćajući bitnost neformalnog obrazovanja, Institut za razvoj mladih KULT aktivnim mladima između 15 i 30 godina, kao i pasivnim koji će biti uključeni preko svojih vršnjaka/inja koji prolaze obuku, pruža priliku stjecanja novih znanja, vještina i iskustva kroz UMiD (Grafikon 1 - demografska struktura polaznika/ca obuke). Tako dobivamo aktivne mlade koji razumiju bitnost svoje uloge u društvu. Omladinske organizacije i lokalne uprave nezaobilazni su akteri u ostvarivanju cilja poboljšanja položaja mladih. Pored njih, tu su i svi dosadašnji polaznici/e obuke UMiD, koji su pokretačka snaga društva.

Zbog toga je bitno priznavanje neformalnog obrazovanja od institucija nadležnih za to pitanje. Na taj način će se ohrabriti učešće mladih u procesima donošenja odluka, kao i podizanja svijesti o aktivnom sudjelovanju u politici.



Šta želimo postići ovim programom obuke?

UMiD-om želimo osigurati veću uključenost mladih, razvijati njihovu društvenu odgovornost, utjecati na promjene stavova i prevazilaženje predrasuda, osnažiti i jačati partnerstva među njima, i na taj način jačati njihovo samopouzdanje. Tako mladi postaju građanima/kama koji preuzimaju odgovornost, te imaju pravo, ali i potrebu iskazati svoje mišljenje. Na taj način sudjeluju u planiranju i provođenju aktivnosti za mlade u zajednici, uključuju se u procese donošenja odluka (prije svih u vezi s mladima, ali i ostalih), kreirajući svoju budućnost. Pored toga aktivni mladi (omladinski lideri/ce) imaju mogućnost steći znanje, iskustvo, vještine i volju za uključivanje u društvena događanja i prenositi ih na druge mlade. Obuka doprinosi izravnom uključivanju mladih u demokratsko donošenje odluka o ciljnoj grupi. Lokalna zajednica ne može precizno utvrditi potrebe i probleme mladih bez njihovog doprinosa, bilo kroz istraživanja, bilo kroz sudjelovanje u tijelima koja se bave pitanjima mladih. Zbog toga je bitno da mladi prepoznaju značaj svoje uloge u društvu. Saradnja s lokalnim vlastima je od primarnog značaja. Lokalne vlasti su tu kako bi podržale svoje mlade osiguravajući im bolju budućnost i mogućnost ravnopravnog sudjelovanja. Pored toga vlasti će dobiti informacije o položaju mladih u zajednici i njihovim problemima, pa će na taj način kreirati politiku prema mladima koja će biti učinkovita u rješavanju problema i zadovoljavanju potreba mladih. Nadalje, potrebno je utjecati na vlasti da priznaju programe neformalnog obrazovanja kao uvjet za demokratsko sudjelovanje mladih u društvu. Formiranjem UMiD Alumni, mreže omladinskih lidera/ki iz BiH i regije, koji su prošli obuku Uči, misli i djeluj!, osnažujemo partnerstva među mladima, tj. mrežu svjesnih i mladih ljudi koji su spremni

preuzeti odgovornost. Ovi mladi predstavljaju dragocjen „izvor pametnih ideja“, te pokretačku snagu⁶ koja je u stanju prepoznati trenutne probleme i utjecati na njih, zagovarajući promjene u društvu. Ovakav koncept omladinskog rada prilagođen je srednjoškolkama i srednjoškolicima, ali može biti koristan i za starije i za mlađe. Obuka može obuhvatiti mlade iz različitih mjesta kako bi se povećali učinci, naprimjer: bolja razmjena iskustava, brisanje predrasuda prema susjednim općinama, saradnja na projektima i sl. Bitno je obratiti pažnju da odabrani mladi neće u toku obuke ili ubrzo nakon njenog okončanja napustiti sredinu u kojoj žive (studij, posao i sl.) ili prestati se baviti omladinskim radom.

Kako postizemo ovo?

Programom obuke UMiD na kreativan i edukativan način prenosimo znanje i iskustvo, te tako stvaramo svjesne i obrazovane mlade spremne na aktivno učestvovanje u procesima donošenja odluka. Savjetodavnom podrškom i održavanjem građanskih inicijativa koje će provesti polaznici/e obuke potičemo ih da pišu projekte kojim će rješavati problem mladih u svojoj lokalnoj zajednici. Formiranjem i poticanjem na rad UMiD Alumnija umrežavamo dosadašnje lidere/ice koji svojim idejama doprinose stvaranju boljeg okruženja za mlade.

Mladi, lokalna zajednica, omladinska udruženja i institucije nadležne za priznavanje neformalnog obrazovanja moraju uvidjeti bitnosti i prednosti obuka koje pružaju mogućnost profesionalnog usavršavanja. Kako bi se osiguralo ravnopravno učestvovanje svih aktera, potrebno je podjednako informirati sve strane procesa. Prava i obaveze moraju biti jasno naglašeni. Nijedan akter ne može i ne smije poricati svoje dužnosti. Ukoliko želimo funkcionalan sistem, neformalno obrazovanje, poput obuka kao što je UMiD, predstavlja odličan i uspješan put ka ostvarivanju zacrtanog cilja.

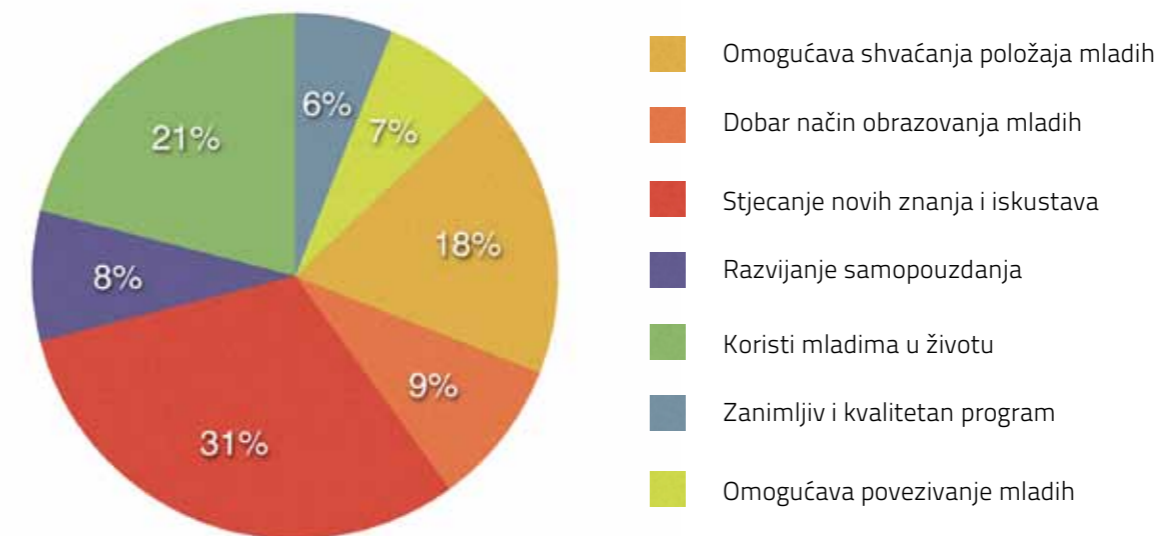
Stoga, mladi, prepoznajte bitnost neformalnog obrazovanja, učite, mislite i djelujte kako biste kreirali bolju i uspješniju budućnost.

⁶ Politika prema mladima predstavlja ukupne institucionalne mehanizme brige vlasti prema mladima. (Zakon o mladima Federacije Bosne i Hercegovine, Službene novine FBiH, br. 36/10)

ŠTA SMO POSTIGLI DOSAD?

Značaj i uspješnost obuke najbolje se ogleda kroz postignute rezultate. Na taj način se vrlo lako može ukazati na prednosti i nedostatke programa neformalnog obrazovanja. U nastavku predstavljamo ostvareni učinak UMiD-a, koji je primjer uspješne obuke za omladinske lidere/ice.

Tokom obuke pojedinci stječu samopouzdanje, uočavaju svoje sposobnosti i potencijale, uče kako raditi u timu, praktično doživljavaju solidarnost, kreativnost, sposobnost komuniciranja, te razvijaju osjećaj za odgovornost u odnosu na društvo. Osim toga, pojedinac uči argumentirano diskutirati, nalaziti i koristiti informacije i materijale koji su mu potrebni, te stječe vještine upravljanja i bavljenja biznisom. To mu omogućava da se kasnije lakše snađe u poslovnom svijetu i napravi uspješnu karijeru. Na društvenom planu obuka utječe na to da se mladi više angažiraju i smisleno provode svoje slobodno vrijeme, a svoje znanje i iskustvo prenose na druge mlade. Na taj način vlasti vode organiziranu brigu o djeci i mladima. Uspješno provođenje obuke pozitivno utječe na angažman mladih, ali i njihovu poziciju u društvenoj zajednici. Kroz cijelu obuku mladi uče i stječu iskustva prije svega o tome šta znači biti odgovoran građanin/ka i kako sebe i druge uključiti u društvene procese. Sve teme koje se obrađuju protkane su ovom idejom i polaznici/e podsvjesno mijenjaju svoju ulogu u društvu – iz pasivne u aktivnu. (Grafikon 2 – mišljenja mladih o značaju obuke.)



Nakon obuke, ali i tokom njenog trajanja, polaznici/e mijenjaju stav i mišljenje da ne mogu utjecati na promjene u društvu. U početku mladi imaju vrlo pesimističan i negativan stav prema društvu i procesima koji vode ka poboljšanju životnih uvjeta. Smatraju da svojim glasom na izborima ne mogu ništa promijeniti, te da njihovo mišljenje nema utjecaja na donošenje odluka u zajednici u kojoj žive. Nerijedak je slučaj da svoju budućnost vide u nekoj drugoj zemlji. Tokom obuke njihovi se stavovi korjenito mijenjaju. Kroz razne kampanje postaju istinskim zagovornicima izlaska na izbore, uključuju se u tijela koja donose odluke vezane za mlade i shvaćaju da su njihove ideje dobrodošle.

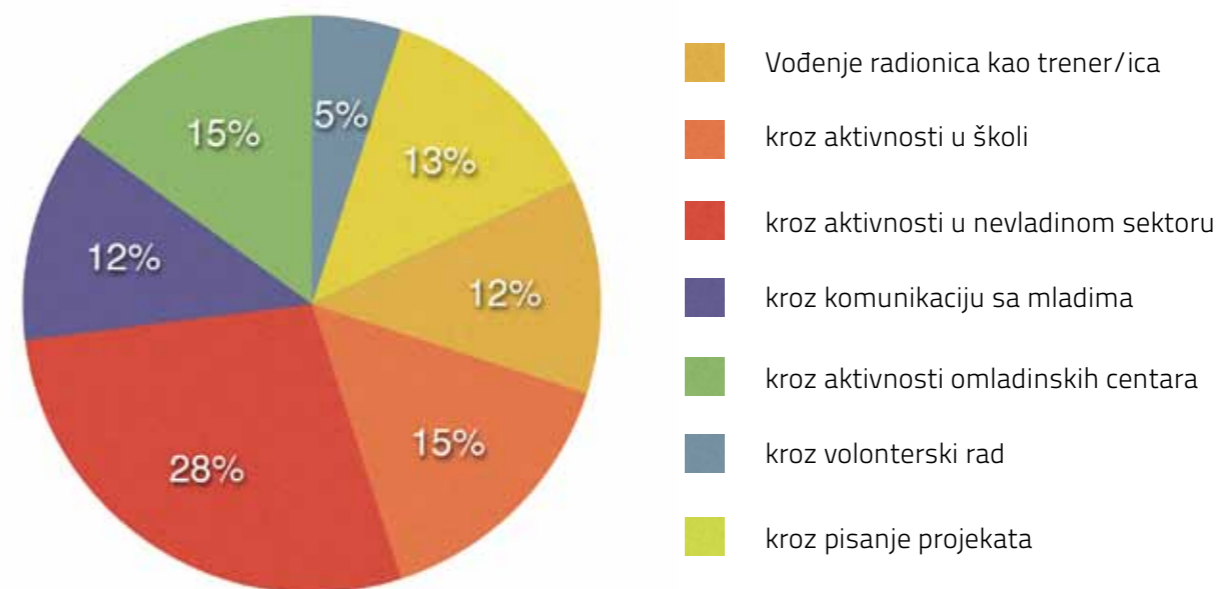
Većina polaznika/ca obuke uviđa kako njihova zajednica ima mogućnosti za bolju budućnost i da su oni njeni kreatori. Prema njihovom mišljenju njihovi vršnjaci/kinje nemaju gdje upotpuniti svoje slobodno vrijeme, budući da su često nezadovoljni ponudom aktivnosti u svom mjestu. Zbog toga planiraju i provode aktivnosti za druge mlade u zajednici, kao što su sportska takmičenja, kreativne radionice, izleti i sl. Pored toga, nakon obuke, kako bi aktivirali i privukli druge mlade, provode različite kampanje i ulične manifestacije (obilježavanje svjetskih datuma, npr. Dana mladih). Tokom obuke polaznici/e žele u svoju lokalnu organizaciju uključiti druge mlade koji se žele aktivirati u zajednici. Tako je tokom obilježavanja Dana mladih sve ispunjeno brojnim aktivnostima za mlade i popraćeno promotivnim materijalom o lokalnim organizacijama. Obično su na promotivnom materijalu navedeni načini i kontakti kako se zainteresirani mladi mogu

uključiti, te postati aktivnim sudionicima u društvenim procesima. Jedan od najvažnijih segmenata obuke jeste uspostavljanje i održavanje saradnje s vlastima. Omladinski rad nevladinog sektora održiv je samo uz saradnju i podršku vlasti, naročito lokalnih. Iako mladi u početku nemaju pozitivan stav o njima, u toku obuke uviđaju da se u općinskoj upravi nalazi osoba zadužena za pitanja mladih (često je to službenik/ca za mlade). Uspostavljanjem partnerskih odnosa općina je spremna ustupiti mladima prostor za djelovanje, te u budžet uvrstiti stavku za mlade. Službenik/ca za mlade postaje sponom između predstavnika mladih i općinske vlasti, te se zalaže za poboljšanje položaja mladih. Tu leži šansa mladih da lobiraju za uvođenje ili povećanje budžetske stavke za omladinske projekte. Iako su svi navedeni mehanizmi podrške vlasti mladima i zakonski obavezujući u gotovo svim državama regije, nije rijedak slučaj da se oni ne provodi, upravo zato što mladi nisu dovoljno glasni da zagovaraju poštivanje zakonskih odredaba koje se direktno tiču njih samih. Omladinski lideri/ce zalažu se da se budžetska stavka za omladinske projekte povećava svake godine. Posebno je bitno uključivanje mladih u izradu dokumenata koji su bitni za pitanje mladih. Tako lideri/ce postaju odgovornim i stručnim predstavnicima/ama svih mladih u zajednici i uključuju se u sve procese donošenja odluka koje ih se tiču. Stoga ih možemo naći u radnim grupama za izradu strategije prema mladima, pa čak i kao koordinate/ice takvih radnih grupa. Obuka mladima daje samopouzdanje i spremnost za preuzimanje odgovornosti kako bi svoje aktivnosti i djelovanje objedinili na jednom mjestu – u centru za mlade. Oni su sposobni lobirati općinske vlasti za prostorije (često su to nekadašnji domovi kulture), te iznaći sredstva potrebna za renoviranje i opremanje u svrhu centra za mlade. Centri postaju samoodrživi kroz prihode koji dolaze iz minimalnih naknada korištenja usluga, naprimjer: internet, štampanje seminarskih radova, prodaju sokova itd. Na ovaj način mladi sebi osiguravaju potrebni prostor koji će kvalitetno koristiti uz

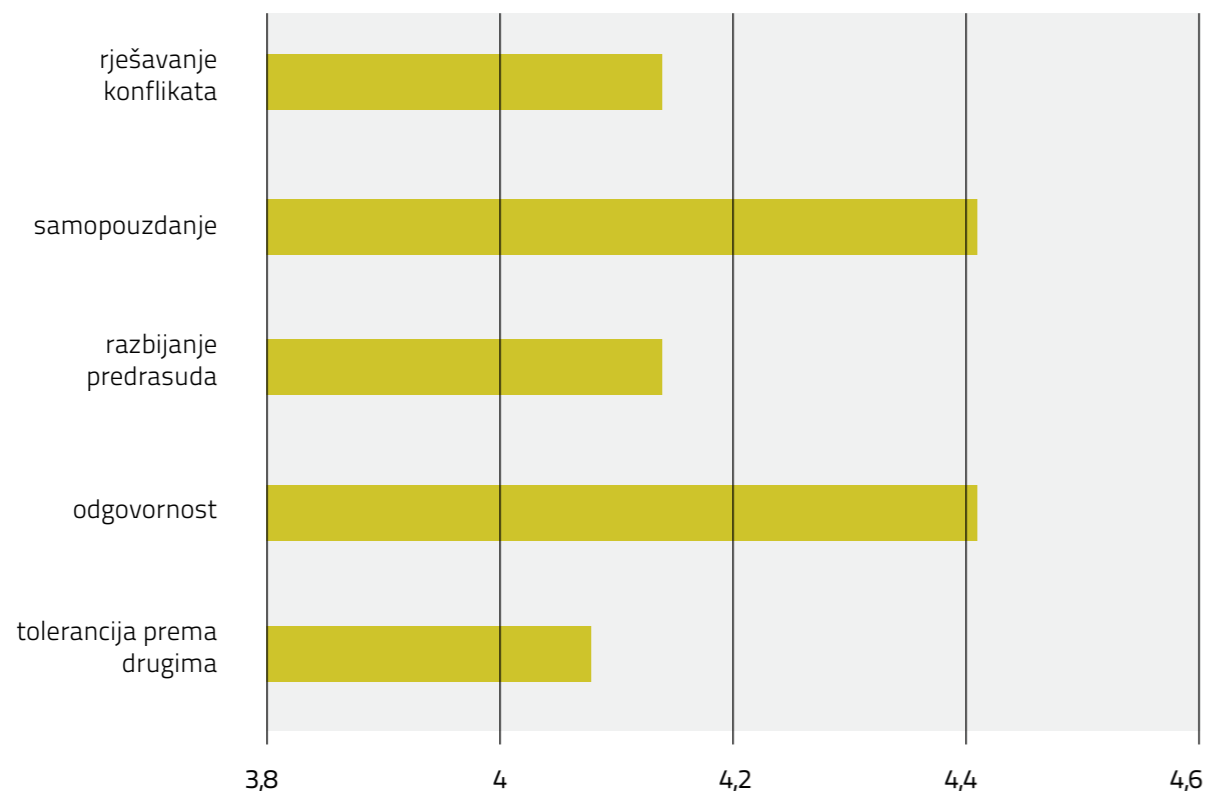


dobro organizirano slobodno vrijeme. Kroz program obuke mladi upoznaju svoje vršnjake/inje iz drugih mjesta i regija koji su također aktivni. Tako se njihova saradnja ne ograničava samo na zajedničke radionice već se nastavlja regionalnim aktivnostima i međusobnim posjetama. Mladi razmjenjuju svoja iskustva i pomažu jedni drugima prilikom pisanja projekata.

Na prvim radionicama polaznici/e se nerado druže ili formiraju radne grupe s mladima iz ruralnih mjesta i s mladima koji su druge nacionalnosti. Neformalna druženja kao i teme na radionicama postižu da grupa postaje tim bez prepreka i ustezanja od mladih koji su po nekoj osnovi drugačiji. Privatna prijateljstva ovakvih mladih su vrlo česta. Većinu aktivnosti u svojim zajednicama mladi provode na volonterskoj osnovi, pri čemu su im pokriveni svi tekući troškovi (prijevoz, hrana, telefon i sl.). Oni u volonterskom radu vide drugu vrstu lične motivacije i zadovoljstva, npr. kroz nova prijateljstva, putovanja i sl. Potrebno je istaknuti kako mladi nakon završene obuke sami vode radionice kao treneri/ce i na taj način prenose stečeno znanje i iskustvo (Grafikon 3 - aktivnosti polaznika/ca nakon završetka obuke).



Mladima treba poticaj za aktivno uključivanje u društvene procese, a najbolji način za to su obuke koje im nudi neformalno obrazovanje, budući da na edukativan, kreativan i zanimljiv način lako usvajaju nova znanja i iskustva. Pored toga stječu samopouzdanje, odgovornost, razbijaju predrasude, postaju tolerantniji, mirno rješavaju sukobe i postaju građanima/kama koji su spremni aktivno učestvovati u društvu (Grafikon 4 – promjene u stavovima polaznika/ca obuke).



Grafikon 4 – promjene u stavovima polaznika/ca obuke.

PRIPREMA, POZOR, START!

Kako biste imali uspješne rezultate, jedan od najbitnijih koraka je dobro se pripremiti. Potrebno je na vrijeme se organizirati, predvidjeti moguće prepreke, izabrati učesnike/ce, trenere/ice, spremiti tehničke informacije i ostali radni materijali, kao i aktivnosti koje će se provoditi tokom obuke. Stoga ćemo u nastavku teksta pokušati identificirati najbolji i najuspješniji način vođenja obuke za omladinske lidere/ke.

Obuka za aktivne mlade provodi se s odabranim mladim ljudima iz nekoliko općina, budući da je to najbolji način za razmjenu iskustva učesnika/ca, nakon koje se stvaraju regionalne saradnje. Tako mladi stječu potrebna znanja, iskustva i vještine. Kako biste uspjeli doći do toga, prije početka obuke potrebno je identificirati općine koje će sudjelovati u obuci. Odabrati regiju i mjesta iz nje jeste jedan od najtežih zadataka (ukoliko to nije učinjeno ranije). S jedne strane je značajno da su mladi zainteresirani za omladinski rad, s druge strane treba provjeriti, a po mogućnosti i potpisati sporazum (prijedlog sporazuma u prilogu), koliko je lokalna vlast spremna pomoći mladima i priznati obuku kao doprinos razvoju građanske svijesti. Značajno je to da su i vlasti zainteresirane za saradnju jer se obuka dobrim dijelom odnosi na izgradnju partnerstva s njima. Treba odabrati općine koje u svojim razvojnim strategijama obraćaju pažnju na mlade. Obuka je dobra pretpostavka za uspostavljanje ili nadogradnju dosadašnjeg omladinskog rada i politike prema mladima. Zbog toga je bitno pružiti priliku mladima iz svih općina kako bi se osiguralo ravnopravno i aktivno učešće svih mladih i na taj način ostvariti najbolju saradnju između njih.

Prije svih priprema korisno je odabrati trenere/ice za obuku jer oni trebaju sudjelovati i dati svoje mišljenje u vezi s cijelim programom obuke (raspored i podjela tema, termini, dosadašnje iskustvo u vezi sa smještajem i dr.). Ovome je potrebno posvetiti posebnu pažnju. Trenere/ice treba pozvati na razgovor i predstaviti im koncept obuke. Po mogućnosti trebaju imati iskustva u vođenju interaktivnih radionica s mladima, ali i u omladinskom radu, te biti fleksibilni za cjelodnevni rad i rad vikendom. Poželjno je da treneri/ce između sebe komuniciraju, iako su podijeljeni po radionicama i neće se svaki put vidjeti na seminarima. To su kvalitetni ljudi koji imaju iskustva i koji će na originalan i razumljiv način pristupiti mladima, te im prenijeti potrebno znanje i vještine.

Nadalje, prvi korak za odabir polaznika/ca obuke je sastavljanje prijavnog obrasca (primjer prijavnog obrasca u prilogu). Zatim je potrebno odrediti metodu kojom ćete dijeliti obrasce. Prije su se obrasci dostavljali školama, udruženjima i mjestima na kojima se okupljaju mladi, u kojima je postojala odgovorna osoba (npr. predsjednik/ca vijeća učenika/ka, pedagog/ica škole, koordinator/ica udruženja i sl.) za prikupljanje popunjenih obrazaca, koje bi popunjene obrasce prosljeđivala organizatoru obuke. Mnogo jednostavniji, a i učinkovitiji način jeste izrada online obrazaca. Na taj način mladi se prijavljuju putem interneta, a prijave direktno dolaze na vašu elektronsku adresu. Ovim putem se osiguravaju jednake mogućnosti i prilika za sve mlade, bez obzira u kojoj se regiji nalaze. Na osnovi popunjenih obrazaca potrebno je izabrati pojedince (iz svakog mjesta posebno) koji će sudjelovati na radionici koja služi za konačni odabir polaznika/ca. Ukoliko niste u mogućnosti održati ovaj tip radionice, u prijavnom obrascu pored osnovnih pitanja možete

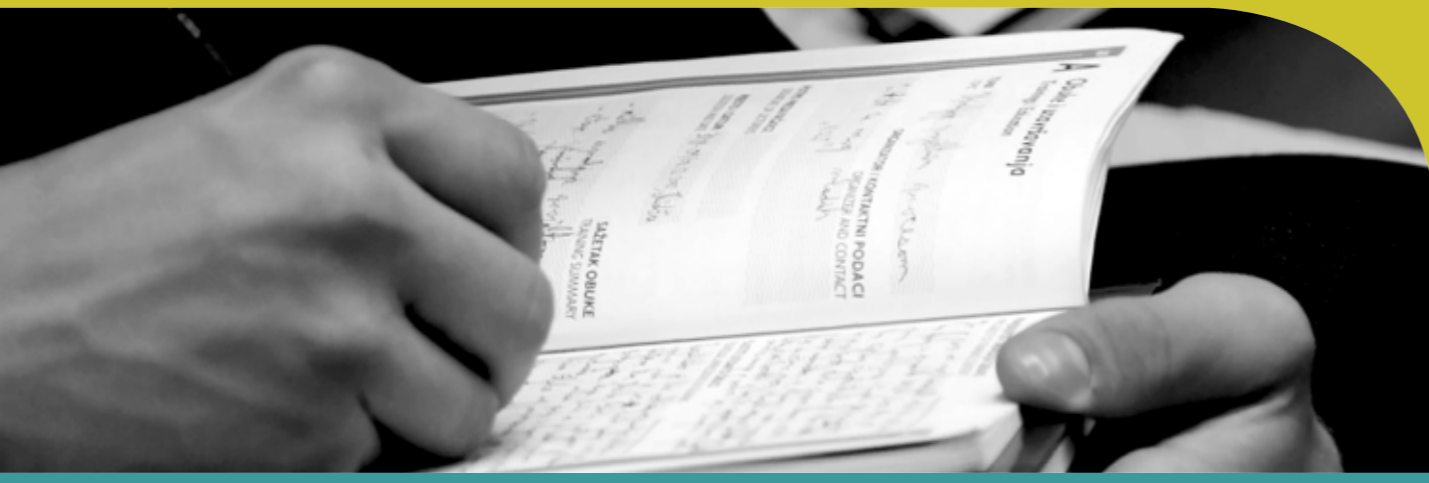


tražiti biografiju, motivacijsko pismo ili ispunjenje određenog zadatka (video, tekst, džingl, slika) kako biste izabrali najbolje i najkreativnije polaznike/ce za obuku. Nezanemariv kriteriji jesu ravnomjerna zastupljenost spolova te ruralna-gradska sredina. Potrebno je izabrati mlade koji imaju najbolje odgovore, a ne one koji su najopširniji. Poželjno je da veliku ulogu u odabiru ima komisija koja je sastavljena namjenski za odabir učesnika/ca, kao i trenera/ica. Za odabrane maloljetne polaznike/ce potrebna je saglasnost roditelja da mogu sudjelovati na obuci i popratnim aktivnostima. Nakon što ste završili s odabirom učesnika/ca, radi lakše orijentacije dobro je urediti vremenski plan aktivnosti cijele obuke. U njemu se trebaju naći nazivi radionica i aktivnosti, mjesec i okvirni dan održavanja, imena trenera/ica, te sredstva koja su na raspolaganju (primjer se nalazi u prilogu).

Posebno je važno obratiti pažnju na planiranje perioda početka i trajanja obuke. Obuka bi trebala početi nekada u oktobru, a selekcija u septembru, odmah s početkom školske godine. Na ovaj način će se radionice i aktivnosti uklopiti u periode raspusta. Međutim, ne postoji prepreka da se obuka održi u nekom drugom periodu, s tim da se onda treba uklopiti u školske/fakultetske obaveze učesnika/ca obuke. S obzirom da se radi o otprilike 12 radionica, potrebno je napraviti plan kada će se one održavati, te uzeti u obzir mjesec kada nema mnogo školskih obaveza (npr. juni je nepovoljan za višednevne radionice ili zahtjevne aktivnosti, dok su juli i august povoljniji). Pored navedenog postoji mogućnost spajanja radionica u ljetnu školu (koja bi trajala, primjerice, 5 dana). Na taj način ćete uštedjeti vrijeme, određena finansijska sredstva, a mladima pružate mogućnost učenja i druženja na duži period. Ukoliko polaznici/e dolaze iz različitih mjesta, treba napraviti plan gdje će se održavati radionice.

Zajednička putovanja i druženja predstavljaju pozitivan poticaj za mlade. Neophodno je sakupiti informacije o smještajnim kapacitetima, cijenama, prihvatljivosti za održavanje seminara, zatim udaljenosti od mjesta polaznika/ca, vremenskim okolnostima itd. Obratiti pažnju da barem po jedna radionica, po mogućnosti, bude održana u mjestima učesnika/ca. Ukoliko se obuka provodi s učesnicima/ama iz samo jednog grada, treba nastojati da polaznici/e dolaze iz različitih udruženja, vijeća učenika/ca ili mladih, iz urbanih i ruralnih područja i sl.

Obuka u svakom pogledu i u svako vrijeme može napredovati. Usvajanjem novih znanja, stjecanjem novih iskustava, te uviđanjem pogrešaka, ona se nadograđuje, postaje bolja i kvalitetnija te mladima pruža priliku za aktivnijim i odlučnijim učestvovanjem u procesima donošenja odluka.



TEME OBUKE

1. Upravljanje projektnim ciklusom

Radionica o definiranju, izradi, provođenju i evaluaciji projekata

Cilj ove radionice jeste da upozna učesnike/ce šta je projektni prijedlog i kako se piše, te da ih animira da u svojim organizacijama sastavljaju projekte u skladu s potrebama ciljne grupe. Učesnici/e se osposobljavaju voditi proces izrade jednostavnijih projektnih prijedloga. Tokom radionice spoznaju različite pristupe pisanja projekata, te metodologiju koja služi kao priprema za popunjavanje bilo kojeg aplikacijskog obrasca.

Radionica vodi učesnike/ce kroz projektni ciklus, a završava praktičnim savjetima o donatorskim zahtjevima i pojedinostima na koje treba obratiti pažnju. Ona pomaže učesnicima/ama da spoznaju značaj projektnog planiranja i njegov ciklus, te da shvate značaj grupnog rada na smišljanju projektne ideje. Kroz brojne praktične vježbe i bliske primjere, kao i teorijske podloge učesnici/e će postaviti temelje za nastavak (samo) obuke, ali i samostalan rad u okviru teme.

Ova tema potiče učesnike/ce da razmišljaju o projektu kao mogućnosti za ispunjenje svojih ciljeva i misije organizacije.

Naglasak cjelokupnog treninga temeljen je na procesu (idejne) izrade projekta, prolazeći kroz sve njegove faze:

1. istraživanje problema i potreba ciljne grupe,
2. planiranje projekta,
3. definiranje problema i potreba koji će biti obrađeni konkretnim projektom,
4. definiranje željenih rezultata i pokazatelja uspjeha,
5. definiranje aktivnosti na osnovi projektnih ciljeva i rezultata,
6. prepoznavanje pretpostavki i rizika, kao i plana zaobilaženja rizika.

Sve faze izrade projektnog prijedloga usko su vezane za logički okvir, koji koriste mnogi donatori, a koji je učesnicima/ama preporučan za korištenje, bez obzira što ga neki donatori i ne zahtijevaju.

2. Namicanje sredstava

Radionica o traženju sredstava za provođenje projektnih ideja

Cilj radionice Namicanje sredstava jeste da upozna učesnike/ce šta je namicanje sredstava, te da ih potakne da tragaju za dodatnim sredstvima za projekte svojih organizacija. Učesnici/e upoznaju kako voditi proces namicanja sredstava, održavati intervjue s potencijalnim donatorima, analizirati svoje moguće donatore i dr. Tokom modula stječu iskustvo o različitim pristupima traženja sredstava, uče komunicirati s donatorima, te procijeniti vanjske i unutrašnje utjecaje na mišljenje donatora o aplikantu.

Kroz brojne praktične vježbe i primjere, kao i teorijske podloge učesnici/e imaju priliku savladati osnove namicanja sredstava. Naročite vještine stječu tokom simulacije intervjua: donator-aplikant, kao i tokom analize simulacija.

Ova radionica predstavlja nastavak radionice Upravljanje projektnim ciklusom, a zapravo potiče učesnike/ce i da razmišljaju o mogućnostima za namicanje sredstava kako bi rješavali probleme i zadovoljavali potrebe svojih ciljnih grupa.

Cjelokupan trening temeljen je na procesu namicanja sredstava, prolazeći kroz sljedeće teme:

1. Načini namicanja sredstava
2. Vanjski i unutrašnji utjecaji na mišljenje donatora o aplikantu
3. Identifikacija poznatih i potencijalnih donatora
4. Načini obraćanja donatoru
5. Komunikacija s donatorom prije i nakon finansiranja
6. Simulacija intervjua: donator- aplikant i analiza simulacija
7. Izrada plana djelovanja organizacija za namicanje sredstava

3. Ravnopravnost spolova

O spolu i rodu, identitetima, stereotipima i diskriminaciji, nasilju na osnovi spola/roda

Ova radionica nudi teorijsku osnovu iz oblasti ravnopravnosti spolova, definiira spol i rod, ukazuje na rodno uvjetovane stereotipe te analizira načine na koje društvo nameće različita pravila za osobe različitog spola/roda. Nadalje, ova radionica ohrabruje mlade da istražuju svoje rodne uloge i raspravljaju o pitanjima vezanim za njihova tijela te razgovaraju o razlikama i sličnostima između muškaraca i žena. Detaljnije se unutar ove radionice bavimo i temom nasilja, rodno uvjetovanog nasilja te posebice nasilja u adolescentskim vezama s praktičnim alatima kako prepoznati nasilje i što učiniti u situacijama nasilja. Mladi kroz ovu radionicu upoznaju sebe, društvo koje svojim politikama vrjednuje jedne naspram drugih, te spoznaju kako vlastitim primjerima prekinuti ustaljene patrijarhalne prakse i kreirati ravnopravnije društvo.

Ravnopravnost spolova bitan je element demokratskog društva i znači da su žene i muškarci jednako prisutni u svim područjima javnog i privatnog života, da imaju jednak status, jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava, kao i jednaku korist od ostvarenih rezultata.



4. Timski rad i liderstvo

Radionica o definiranju, razvoju i razlikovanju tima, grupe, lidera/ice i menadžera/ice, te konstruktivnom rješavanju sukoba u timu

Svrha ove radionice jeste da upozna učesnike/ce šta je tim, rad u timu i liderstvo, te da ih animira da rade na izgradnji osobina dobrog timskog igrača i uspješnog lidera/ice. Učesnici/e se osposobljavaju da sami prepoznaju oblasti na kojima moraju dodatno raditi, obrazuju se i usavršavaju prema svojoj oblasti zainteresiranosti i prepoznatim osobinama. Tokom radionice spoznaju prednosti dobrog timskog rada i motiviraju se da, informirajući druge članove/ice u timu, razviju timski duh i zajedno uspješnije obave zadatak za koji imaju kolektivnu odgovornost. Učesnici/e radionice pristupaju timskom radu kao organizacijskom procesu koji zahtijeva usmjerenost na ljude, u jednakoj mjeri kao i usmjerenost na proizvod rada. Tokom radionice spoznaju lične i timske prednosti leaderskog pristupa i vođenja tima u odnosu na upravljanje timom. Po završenju radionice učesnici/e bit će motivirani za korištenje utjecaja kao leaderskog pristupa.

Radionica je s jedne strane uvodni i animirajući model za učesnike/ce s iskustvom rada u timu i vođenju tima, ali i bez njega, a s druge strane detaljno zadire u samu srž potrebe za timskim radom i leaderskim pristupom. Trening daje podlogu uspješnijem provođenju drugih cjelina obuke s obzirom da potiče učesnike/ce za stjecanje leaderskih kompetencija, timsko djelovanje i neformalno obrazovanje koje se koristi i za obuku o ovoj temi.

Radionica učesnicima/ama omogućava stjecanje i usavršavanje timskih i leaderskih znanja i vještina, prolazeći kroz faze:

1. definiranje timskog rada i kako to izgleda raditi u timu
2. prepoznavanje prednosti timskog rada i uloga učesnika/ca u timu
3. upoznavanje razlika tima i grupe (tim 2+2=5, grupa 2+2=4)
4. upoznavanje faza razvoja tima
5. upoznavanje s konstruktivnim rješavanjem sukoba u timu prema izvoru njihovog nastajanja
6. uočavanje razlika između dobrog i lošeg tima
7. definiranje liderstva
8. upoznavanje različitih vrsta i stilova liderstva
9. upoznavanje karakteristika dobrog lidera/ice i mreže liderstva

5. Samoosnaživanje

Lični rast i razvoj, prezentacijske vještine

Mladi ljudi tokom svog odrastanja često nailaze na suočavanje s realnim poteškoćama iz svakodnevnog života. Njihov zadatak koji se postavlja od strane društva najčešće se odnosi na to da pronađu svoje pozitivne načine prevazilaženja svakodnevnih problema i da pri tome odrastu u društveno korisne pojedince. Lični rast i razvoj jeste tema koja podrazumijeva jačanje i osvještavanje kapaciteta i potencijala ličnosti, istraživanje sebe i vlastitih načina postojanja s ciljem unaprjeđenja i poboljšanja kvalitete življenja. Ključne teme koje su obuhvaćene radionicom jesu sljedeće:

1. komunikacija s osobama iz mog okruženja (asertivnost i slanje JA poruke)
2. emocije
3. moj identitet i smisao mog života

Lični rast i razvoj naglašava pozitivan stav prema životu i život kao proces iz kojeg stalno crpimo nova znanja i iskustva, samim tim razvijaju se i naši načini suočavanja s poteškoćama. Lični rast i razvoj poziva na radoznalost i stalno poticanje i otkrivanje novih kreativnih snaga osobe. Kroz ovakve radionice učesnicima/ama se omogućuje da istražuju sebe i druge na iskustven i kreativan način.

Komunikacija je po svojoj prirodi i svrsi sredstvo kako da ljudi prenesu neke svoje stavove i uvjerenja, kako da uspostave odnos s drugim ljudima, dođu do zadovoljenja nekih svojih potreba i interesa itd. Ljudi komuniciraju na različite načine i s različitim ciljevima. U situacijama kada želimo predstaviti sebe i svoje ideje na najbolji način, ostvariti neki konkretan cilj, vještine prezentacije su neophodne. Kroz ovu radionicu učesnici/e se upoznaju s:

1. karakteristikama uspješne prezentacije
2. pripremom prezentacije
3. strukturom prezentacije
4. neverbalnom komunikacijom



6. Politika prema mladima

Kako se mladi mogu uključiti u procese donošenja odluka?

Jedna od osnovnih ideja ove radionice jeste da se učesnici/e upoznaju s načinom na koji se vlast, naročito lokalna, susreće s rješavanjem problema mladih. Samo ukoliko znaju koji su mehanizmi njihovog uključivanja u donošenje odluka, onda i mogu zagovarati poboljšanje svog položaja i statusa. Stoga je neophodno da se upoznaju s različitim pokazateljima koji politiku prema mladima u jednoj lokalnoj zajednici čine uspješnom. Najbolji način za zagovaranje jeste korištenje legalnih metoda, putem kojih se lokalna zajednica može motivirati, a u krajnjoj liniji i privoljeti da čini određeni napredak kako bi poboljšala položaj mladih u svojoj zajednici.

Gledajući općenito, tema potiče učesnike/ce da razmišljaju o svom vlastitom angažmanu u zajednici, da uključe svoje vršnjake/inje, te da se postave kao ravnopravni sudionici u procesu donošenja, prije svega, političkih odluka.

7. Javno zagovaranje

Javno zagovaranje/zastupanje neizostavan je dio građanskog aktivizma

Javno zagovaranje odigrava se u onim demokratskim društvima u kojima građani/ke i formalno i stvarno mogu utjecati na institucije i vlasti. Javnim zagovaranjem nevladine organizacije, kao organizirani građani/ke, dopunjuju službeni politički sistem otvaranjem mogućnosti da se kroz stalni dijalog čuje njihova riječ, posebno u neizbornim godinama, kada je kontakt između političkih stranaka i birača mnogo manji nego u vrijeme kada se one u izbornoj trci bore za njihovu naklonost.

Javno zagovaranje često se pogrešno zamjenjuje s drugim konceptima utjecaja na promjene u okruženju koji sadrže slične elemente. Ovi koncepti su: informiranje, obrazovanje i komunikacija (IOK), socijalni marketing, odnosi s javnošću i dr. Javno zagovaranje razlikuje se od ostalih pristupa zato što uvijek teži da mijenja politiku ili program, tj. završava potpisivanjem nekog obavezujućeg rješenja (zakona, pravilnika, odluke). Stoga se uvjetno naziva i zakonodavnim zagovaranjem.

8. Građanski aktivizam i volontiranje

Dobar dan, želim volontirati!

Radionica o građanskom aktivizmu i volontiranju želi upoznati učesnike/ce šta je volontiranje, građansko društvo i omladinski aktivizam, te ih animirati da se aktivno uključe u društvene procese u svojoj zajednici i šire. Učesnici/e se osposobljavaju da animiraju svoje vršnjake/inje da se neformalno obrazuju o temama koje će im omogućiti da budu aktivnim sudionicima/ama u procesu donošenja političkih odluka. Tokom treninga spoznaju lične i društvene prednosti volontiranja i angažmana u omladinskom sektoru.

Radionica vodi učesnike/ce kroz temu volonterskog rada i građanskog društva, dotiče se građanskog obrazovanja i završava omladinskim aktivizmom. Interaktivne radionice pomažu učesnicima/ama da spoznaju značaj volontiranja, da saznaju značajne podatke o volonterskom angažmanu u nas i Evropi, te

da shvate značaj građanskog obrazovanja u omladinskom aktivizmu. Kroz brojne praktične vježbe i bliske primjere, kao i teorijske podloge učesnici/e postavljaju temelje za nastavak obuke, ali i svoje djelovanje u zajednici.

Volontiranje, građansko društvo i omladinski aktivizam kao oblast predstavlja vrlo važnu cjelinu. Ona je s jedne strane uvodni i animirajući modul za učesnike/ce s iskustvom, ali i bez njega, a s druge strane detaljno zadire u samu srž potrebe za volontiranjem i aktivizmom mladih ljudi. Bez ove podloge nije moguće cjelovito razumijevanje ostalih cjelina obuke, kao ni koncepta građanskog aktivizma i sudjelovanja mladih u procesu donošenja političkih odluka.

9. Ljudska prava

Od slova na papiru do društva zasnovanog na jednakosti

Učesnici/e kroz dvodnevnu radionicu o ljudskim pravima stječu osnovna znanja o konceptu ljudskih prava, sistemu zaštite ljudskih prava na državnom i međunarodnom nivou, domaćim i međunarodnim institucijama za zaštitu ljudskih prava. Važan dio radionice predstavlja i interaktivna diskusija o ključnim problemima u domeni zaštite ljudskih prava, postojećim zakonskim rješenjima i antidiskriminacionim mehanizmima. Učesnicima/ama radionice prezentira se historijat ljudskih prava s ciljem dobivanja znanja o razlozima borbe za pojedina prava, potom ih se upućuje na razmišljanje o značaju te borbe u svjetlu postojećih mehanizama zaštite ljudskih prava da bi izveli zaključke o neophodnosti aktivnog učestvovanja u ostvarivanju tih prava. Značaj radionice o ljudskim pravima ogleda se u činjenici da samo građanin/ka koja ima znanje o svojim pravima koje joj pripadaju kao članu određene zajednice može biti aktivan građanin/ka, spreman uključiti se u društvene procese biti inicijatorom promjena.

Iskustvo u vođenju radionica o ovoj temi daje povratnu informaciju da mladi najčešće nisu u potpunosti svjesni međuovisnosti ljudskih prava i njihovog položaja u društvu. Zbog toga ih radionica ohrabruje da se s većom hrabrošću i optimizmom angažiraju u društvene tokove, imajući na umu prava koja im pripadaju kao članu društva.

Omladinski lider/ica je osoba koja unosi promjene u način razmišljanja i djelovanja svoje generacije. Lider/ica koji svoj utjecaj stvara imajući na umu osnovne principe ljudskih prava (jednakost, nedjeljivost, univerzalnost), mijenja svijet oko sebe, izgrađujući novu viziju društva, društva koje svoj progres temelji na poštivanju ljudskih prava.

10. Traženje posla

Šta podrazumijeva traženje posla, pisanje biografije, propratnog pisma, intervju?

Traženje posla predstavlja vrlo važnu cjelinu u procesu neformalnog obrazovanja mladih. Ona je s jedne strane, zbog same praktičnosti teme, neophodna svakom mladom čovjeku koji nema radnog iskustva, a

s druge strane ona pruža mladima da se upoznaju sa svim značajnim stvarima koje su im potrebne da bi postali što konkurentniji na tržištu rada.

Dosta je mladih koji nemaju radnog iskustva; samim tim im je potrebno što bolje shvaćanje o tome kako se najbolje predstaviti poslodavcu te šta istaknuti kao svoje prednosti. Također, dosta mladih nije upoznato s određenim zakonskim rješenjima koja ih se tiču i koja mogu iskoristiti kao svoje prednosti tokom procesa traženja posla.

Treningom se učesnici/e nastoje osposobiti da samostalno i kvalitetno napišu svoju biografiju, molbu te propratno pismo, dakle sve ono što bi budući poslodavac mogao tražiti te kako se pripremiti za razgovor s njim. Tokom modula učesnici/e spoznaju koje lične kvalitete posjeduju, a mogu ih istaknuti kao svoje prednosti u svojoj biografiji i razgovoru s poslodavcem.

Tematske cjeline obuke su:

1. Šta podrazumijeva traženje posla (šta je aktivno, a šta pasivno traženje posla, kako popuniti plan zapošljavanja, zakonski rok za prijavu na biro za zapošljavanje, kako napisati cirkularno pismo, kako uraditi ličnu SWOT-analizu)
2. Kako napisati biografiju i propratno pismo (učesnici/e uče kako pravilno popuniti europass biografiju, koja predstavlja jedan standardizirani CV)
3. Kako se pripremiti za intervju s poslodavcem (koje su sve vrste intervjuova moguće, kako se fizički predstaviti pred poslodavcem, koja su moguća pitanja koja poslodavac može postaviti, te pitanja koja oni mogu postaviti osobi s kojom razgovaraju za posao).



11. Odnosi s javnošću

"Dajte mi pravi proizvod i prave argumente, osvojit ću svjetsko tržište." Reeves
"To create an image is to create the whole portrait." Hill

Kroz radionicu Odnosa s javnošću UMID svoje učesnike/ce nastoji upoznati s pojmom, definicijom, ulogom i značajem teme, pružiti im potrebno znanje, alate, konkretne primjere, savjete i preporuke u kojem pravcu i na koji način mogu ostvariti željenu saradnju s javnošću, a prije svega s medijima.

⁷ <http://europass.cedefop.europa.eu/hr/documents/curriculum-vitae>

Mediji su osma sila, oni „stvaraju“ našu sliku u javnosti, doprinose našem imidžu i promoviraju naš rad. Ali, isto tako, upravo mediji mogu biti i sila koja naš rad može umanjiti, dati mu negativno ili potpuno suprotno značenje od onoga koje je ispravno i time nanijeti nemjerljivu štetu našem radu, trudu i zalaganju. Upravo zbog svega navedenoga, ali i brojnih drugih jednako bitnih razloga, za omladinske lidere/ice je izuzetno bitna dobra i neprestana saradnja s medijima. Učesnici/e uče pripremiti jezgrovit, kvalitetan dopis koji će iskoristiti svi mediji, osloboditi se treme i nesigurnosti tokom javnoga nastupa, kako artikulirati jasnu i konkretnu poruku, na koji će način biti zastupljeni u medijima i predstavljeni u najboljem svjetlu, šta staviti u prvi plan tokom javnog nastupa, kako biti zanimljiv medijima i publici, a reći sve što je i inicijativi bitno te kako odrediti prioritete prezentiranja.

12. Evropske integracije kroz Plansku igru o Evropskoj uniji

Film Građanin Kane:

Bernstein: *“Ima dosta statua u Evropi koje ti nisi kupio.”*

C.F. Kane: *“Ne možeš me kriviti. Oni prave statue dvije hiljade godina, ja ih skupljam pet.”*

Baš kako to poručuje i izdvojeni citat iz filma Građanin Kane, Evropa je (pra)stara, raznolika, složena te je spoj stotina kultura, naroda i tradicija koje su se ugradile u jednu zajedničku. Stari kontinent, Stara dama – Evropa, danas sažeta u Evropsku uniju, želja je i cilj brojnih zemalja koje još uvijek nisu postale dijelom ove moderne političke, ekonomske, kulturne i privredne zajednice. Mladi u okviru Planske igre simuliraju rad institucija Unije i rade na prijemu novih zemalja kandidata u EU. Tokom planske igre radi se s aktueliziranim materijalima koji su prilagođeni mladima. Jedna od najsavremenijih metoda učenja u neformalnom obrazovanju, koja se primjenjuje posljednjih desetak godina, jeste učenje kroz plansku igru. Pored učenja kroz igru uloga i klasičnu simulaciju (eksperimentalna metoda koja omogućava proučavanje stvarnog procesa), planska igra se pokazala kao odličan pristup mladima kroz koji se kvalitetno upoznaju, usvajaju i pamte ciljna znanja, zabave, rješavaju sukobe i oslobađaju predrasuda koje su zbog nedovoljne i rijetke komunikacije i saradnje vrlo česte. Ova radionica nastoji animirati učesnike/ce da se nakon povratka kući detaljnije informiraju o Evropskoj uniji.

ZNAČAJ GRAĐANSKIH INICIJATIVA

U društvenom angažmanu nije samo bitno biti dobar poznavalac teorije. Adam Michnik je rekao *Počnite činiti ono što smatrate da je potrebno učiniti; počnite biti ono što smatrate da bi društvo trebalo postati.* Vjerujete u slobodu govora? Tada govorite slobodno. Cijenite istinu? Tada je izrazite. Vjerujete u otvoreno društvo? Tada budite otvoreni. Vjerujete u čestito i čovječno društvo? Tada postupajte čestito i čovječno.

Kako znanje stečeno tokom obuke UMiD ne bi ostalo na teoriji, učesnici/e u svojoj lokalnoj zajednici provode lokalne građanske inicijative (LGI).

Šta je to građanska inicijativa? Najjednostavnije rečeno, to je akcija građana/ki, pojedinačna ili zajednička, usmjerena na poboljšanje stanja u lokalnoj zajednici i društvu. Nakon što polaznici/e poslije nekoliko radionica budu u mogućnosti uočiti određeni problem mladih u svojoj zajednici, pokušavaju ga riješiti provođenjem lokalne građanske inicijative. Prvi korak je primjena stečenog znanja kroz pisanje projektnog prijedloga. Tokom pisanja projektnog prijedloga potrebno je da adekvatno istražuju problem, predstave ciljeve projekta, rezultate i aktivnosti, te da odrede ciljnu grupu na koju će njihova ideja najviše utjecati. Budući da na ovaj način imaju priliku biti kreatorima promjena u svojoj okolini, povećava im se želja za učenjem, objektivno posmatraju svijet i svoje mjesto u njemu. Neformalno obrazovanje im na ovaj način pruža priliku osamostaljivanja i uviđanja bitnosti da oni budu pokretačima promjena.

Institut za razvoj mladih KULT u ovom procesu ima značajnu ulogu, budući da mladima pruža finansijsku i savjetodavnu podršku za provođenje inicijativa. Nakon što prijedlozi inicijativa budu odobreni, polaznici/e

kreću s realizacijom svojih ideja. Tokom provođenja animiraju što veći broj ljudi, naročito pasivnih mladih. Kreativne inicijative su garancija da i pasivni mladi koji budu obuhvaćeni projektom bar na trenutak razmišljaju o svom nezavidnom položaju. Sljedeći korak bio bi njihov angažman u nekoj od lokalnih organizacija, što je vrlo čest slučaj.

Tokom dosadašnjih generacija UMiD-a realizirane su različite inicijative. Sve su to primjeri dobre prakse i hrabrih mladih koji nisu zastali pred prvom preprekom. Od organiziranja književnih večeri, jer su uvidjeli da zbog male sredine u kojoj žive nemaju dovoljno kulturnih događaja, do izložbe s djecom, organiziranih radionica o različitim temama, koncerata, renoviranja obdaništa u lokalnoj zajednici, skidanja uvrjedljivih grafita s ulica, omladinski lideri/ke pokazali su spremnost i odlučnost za rješavanje problema.

Jedna od inicijativa učesnika/ca obuke bila je organiziranje javne rasprave o potrebama mladih u lokalnoj zajednici, koja se provela kroz razgovor mladih s predstavnicima lokalnih vlasti (gradonačelnica, njen zamjenik i načelnica za budžet). Ova javna rasprava organizirana je u gradskoj biblioteci i čitaonici općine, a mladi su kroz raspravu s predstavnicima vlasti iskazali svoje potrebe i predložili određene mjere i politike



koje su financirane iz gradskog budžeta. Mladi su preko Savjeta mladih, a na tragu zaključaka rasprave s lokalnim vlastima, dali prijedloge za izradu budžeta općine. Utrošak budžetskih sredstava namijenjenih mladima se pratio preko Savjeta mladih (uz prijedloge za poboljšanje društvenog i kulturnog života mladih, mjere socijalnih politika za mlade i sl.). Tako su mladi u novembru 2011. prilikom prvog čitanja prijedloga budžeta za 2012. g. na sjednici Skupštine Opštine, organizirali promatranje sjednice vijeća od strane svih zainteresiranih mladih iz zajednice. Osim članova/ica Savjeta mladih i volontera/ki uključenih u projekt pozvani su i ostali mladi kako bi iskoristili svoje demokratsko pravo. Ovo je bio javni događaj kakav nikada prije nije bio organiziran, jer građani/ke gotovo nikada ne koriste svoje zakonsko pravo za posmatranje rada tijela lokalne samouprave. Pored ove aktivnosti imali su koncert i konferenciju na kojima su prezentirani rezultati projekta. Bitno je istaknuti da je budžet u potpunosti usvojen prema prijedlogu mladih lokalne zajednice.

Možemo zaključiti kako su građanske inicijative od primarnog značaja za demokratsko učestvovanje mladih. Mnogi bi rekli kako nema smisla boriti se, izaći na izbore, zalagati se za određeno pravo i sl., jer šta će oni kao pojedinci promijeniti. Odgovor je: Mogu promijeniti sve, ukoliko to žele. Omladinski lideri/ke nakon završene obuke UMiD, posjeduju znanje, odlučnost, iskustvo i snagu za rješavanje problema u svojim lokalnim zajednicama. Osim toga, uče kako raspolagati s novcem koji im stoji na raspolaganju. Polaznici/e obuke postaju odgovornim građanima/kama, odn. osobe koje aktivno upražnjavaju svoja građanska prava i vrše građanske dužnosti.



SARADNJA S PRIVREDNIM SEKTOROM

U regiji u kojoj više od 50% radno sposobnih mladih ne radi, posebno je bitno ostvariti saradnju s privrednim sektorom. Na taj način mladima pružamo priliku da volontiranjem i stjecanjem prakse u različitim preduzećima, organizacijama ili javnim ustanovama razviju svoje profesionalne kompetencije. Tako ćemo dobiti mlade osobe s iskustvom i potrebnim znanjem, koji će aktivno učestvovati u kreiranju bolje budućnosti. Nažalost, vlasti još uvijek nemaju viziju dugoročnog rješavanja ovog problema, što mlade dovodi u nepovoljan ekonomski položaj i bolnu neizvjesnost čiji se kraj ne nazire. Izuzev formalnog stjecanja radnog iskustva koje ih je činilo administrativno konkurentnijim prilikom apliciranja za posao drugih većih učinaka od pripravnčkih programa nema. Ukoliko bismo pružili priliku mladima i ostvarili uspješan odnos s privrednim sektorom, mladi bi imali mogućnost postati aktivnim članovima društva koji ravnopravno sudjeluju u procesima odlučivanja.

Kako bi volontirali, mladi trebaju imati zadovoljene osnovne životne potrebe, a zaposlenje je jedna od njih. Radi se o uzročno-posljedičnoj vezi, jer nezaposlenje vodi siromaštvu, a siromaštvo društvenoj isključenosti. Ne možemo reći da je uvjet mladih za volontiranje da su zaposleni, budući da se radi o individualnoj odluci svakog pojedinca, međutim činjenica je da je volontiranje izraženije u razvijenim zemljama, gdje su zadovoljene ove potrebe.

Saradnja između javnog i privatnog sektora opisuje poduhvate vladinog ili privatnog biznisa koji je ostvaren i djeluje kroz partnerstvo s vlastima ili privatnim sektorom. Ova saradnja podrazumijeva kontakt između javnog i privatnog sektora, u kojem privatni sektor daje usluge ili projekte javnosti i pretpostavlja održiv finansijski, tehnički i operativni rizik projekta. Vlada ovoj saradnji doprinosi na način da finansiranjem (davanjem grantova) određenih projekata doprinosi javnom dobru.

Saradnja između privatnog (biznis), javnog (vlasti) i nevladinog (neprofitnog) sektora je od izuzetnog značaja za društvo. Nevladin sektor utječe na javni i privatni na način da od njih zahtijeva odgovornost i održivost društvenih vrijednosti. On predstavlja prostor za javnost, u kome se mogu dobiti potrebne informacije o načinu učestvovanja u procesu donošenja odluka i sl. Javni sektor (vlada) zahtijeva učinkovitost privatnog i nevladinog sektora, te se oslanja na njih ostvarivanjem uspješne saradnje i tako dobiva potrebne informacije o stanju u društvu. Privatni sektor (biznis) kroz saradnju s javnim i nevladinim sektorom ima priliku pružiti javnu uslugu kroz privatnu organizaciju. Zbog velikog utjecaja jednih na druge dolazi do saradnje kojom se uspostavlja društvena odgovornost, ostvaruje se veća preduzetnost, konkurentnost i aktivno se učestvuje u donošenju odluka koje su bitne za sve strane u ovom procesu. Moglo bi se zaključiti da jedan sektor bez drugog ne može, te da postoje različiti mehanizmi saradnje i kontrole između njih. Jako je bitno mladima pružiti priliku da se upoznaju s ovim procesom, kako bi od teorije stigli do prakse. U toku obuke mladi trebaju imati priliku izraziti želju u kojem preduzeću, organizaciji ili javnoj ustanovi žele volontirati, a organizator obuke ulaže napore kako bi njihove želje ostvario. Na ovaj način mladi uočavaju značaj saradnje s privrednim sektorom, shvataju moć promjene, te od razvijene svijesti prelaze na djelo. Pored navedenog, podržavanjem domaće privrede i ukazivanjem na bitnost i održivost njenog postojanja osiguravamo radna mjesta i priliku za mlade.

Ekonomski stručnjaci predlagali su da bi strategije zapošljavanja mladih morale obuhvatiti inicijative za podršku razvoja omladinskog preduzetništva, podršku malim preduzećima koje vode mladi ljudi, unaprjeđenje njihovog znanja i sposobnosti koji se traže na tržištu, osiguravanja grantova i kredita za popratne troškove dopunskog obrazovanja i sl.



KAKO PRISTUPITI?

Metodološki pristup u obučavanju omladinskih lidera/ica od velikog je značaja. Ključno je odabrati odgovarajuće metode kako biste mladima obuku učinili zanimljivijom i prihvatljivom. Kojom ćete se metodom koristiti, ovisi o temi radionice, trenera/ice, ali i od polaznika/ca. Praksa je pokazala da je mješavina teorije i prakse najbolji način prenošenja i stjecanja znanja.

Počnimo s teorijskim pristupom. Učesnici/e trebaju steći određenu teorijsku osnovu o svakoj temi koja se obrađuje, kao naprimjer: definicije, primjeri iz drugih općina i država, stručni pojmovi, službeni domaći i međunarodni dokumenti – zakoni, pravilnici, odluke i sl. Predavanje je samo jedna od mogućih (ali i nepoželjnih) metoda. Također, polaznici/e mogu sami prije seminara pripremiti predavanje o određenoj temi. Tekstove je moguće obrađivati u radnim grupama, pojašnjavati ih i prezentirati ostalima. Neophodno je, koliko god je to moguće, povezivati teoriju sa stvarnim stanjem u zajednici iz koje dolaze polaznici/e. Potrebno je ukazati na nepravilnosti, ali i na pozitivne primjere iz okruženja. Bez dobrog i savladanog teoretskog znanja nema ni dobre prakse.

Među preporučenim metodama su i simulacije, diskusije i vježbe. Ukoliko se teorijskom dijelu ne želi pristupiti deduktivno, već se želi polaznicima/ama omogućiti da sami dolaze do zaključaka iz pojedinačnih primjera i iskustava (što je i poželjno), pojedine oblasti mogu biti simulirane ili predstavljene na nekom realnom primjeru. Na ovaj način učesnici/e uče kako da se ponašaju i postave u određenim situacijama. O tome se mogu voditi diskusije kako bi došlo do što bolje razmjene iskustava i mišljenja. Na ovaj način mladi će uvidjeti bitnost svih aktera u društvu, te način njihovog funkcioniranja. Shvatit će kako bez jednog dijela sistem nije funkcionalan, te da mladi imaju bitnu ulogu u samom procesu donošenja odluka.

Vježbe se provode u grupama i one pripremaju učesnike/ce za samostalno provođenje i primjenu aktivnosti (npr. budžetske tabele, evaluacijski upitnik, pisanje projekta i sl.). Tako se stječu prezentacijske sposobnosti, jača samopouzdanje i oslobađa se treme od javnog nastupa i govora. Tokom vježbi polaznici/e imaju mogućnost uvidjeti kakva je situacija u drugim općinama, diskutirati o tome i predložiti moguća rješenja problema.

Simulacije i vježbe trebaju počivati na konkretnim primjerima, a polaznicima/ama treba biti jasna veza s temom koja se obrađuje. Ukoliko nisu shvatili vezu između teme i prakse, potrebna su dodatna objašnjenja i dodatni primjeri kako bi se mladima što jasnije i preciznije predstavila stvarna situacija.

Kako bi stekli praktično iskustvo u toku obuke, učesnici/e pišu prijedlog projekta i trebaju imati mogućnost dobivanja malih grantova za njihovo provođenje. Stoga im se nakon završene obuke omogućuje da provedu projekte na osnovi kojih će iskusiti znanje s radionica (npr. Dan mladih, kampanja na Dan ljudskih prava, istraživanje o potrebama mladih, rad s medijima i sl.). Projekti moraju imati karakter društvenog angažiranja i moraju biti specifični za općinu, npr. pokušati riješiti neki manji problem mladih u zajednici putem kampanje. Zbog toga su najprikladnije kampanje za dobivanje prostora ili neke druge povlastice za mlade, sajmovi, omladinska udruženja, ulične akcije i dr. Ovako aktivni mladi, koji sudjeluju na obuci, primjenjuju praktično stečeno znanje u svom gradu. U sve aktivnosti potrebno je uključiti one mlade koji su popunili aplikaciju za sudjelovanje na obuci, ali nisu ušli u uži izbor. Pored njih bitno je učešće i angažman pasivnih mladih, koji se moraju motivirati i aktivirati kako bi shvatili i preuzeli svoju ulogu u društvu. Od velikog značaja je uključivanje medija koji će popratiti provođenje projekta, s ciljem da što više mladih ljudi sazna o aktivnostima i mogućnostima koje im se nude. Također, društvo će uvidjeti bitnost angažiranja i učestvovanja, a vlasti će biti osviještene da reagiraju na probleme s kojima se mladi susreću.

Sa sigurnošću možemo reći kako je način pristupa tokom obuke među najbitnijim koracima u obrazovanju omladinskih lidera/ica. Ukoliko su učesnici/e nemotivirani, nije im zanimljiv način na koji im se prenosi znanje, smatraju da su primjeri loši i sl., do kraja obuke nećemo imati mlade i sposobne lidere/ice. Stoga je važno pričati im na originalan i lako razumljiv način. Metode treba prilagoditi njima i njihovim potrebama. Miješanjem metoda ostvarujemo odličan učinak jer je iskustvo pokazalo da polaznici/e najbolje uče, stječu znanje i vještine ukoliko prođu teorijski, a potom praktični dio.



VRJEDNOVANJE (EVALUACIJA) I PRAĆENJE (MONITORING)

Kako bismo sagledali cjelokupnu sliku uspješnosti obuke, moramo se pozabaviti evaluacijom i monitoringom. Zahvaljujući njima možemo uvidjeti prednosti i nedostatke obuke, te je na taj način doradivati i usavršavati.

Vrjednovanje (evaluacija)

Evaluacija predstavlja mogućnost vrjednovanja obuke i ona nam je potrebna iz više razloga:

1. osvrt na obuku i utvrđivanje snage i slabosti programa
2. procjena obrazovnog i metodološkog pristupa
3. procjena postignutosti ciljeva
4. usmjerenost na buduće obuke
5. uočavanje propusta i potrebe za doradu
6. kontrola vlastitog procesa učenja

Ukoliko nam to uvjeti dozvoljavaju, možemo uraditi evaluaciju prije samog početka obuke (prethodno testiranje), naprimjer, nakon uvodne radionice. A zatim i na kraju obuke, tj. nakon završenog posljednjeg modula (završno testiranje). Tako ćemo moći upoređivati znanje i iskustvo koje su učesnici/e stekli tokom obuke.

Poželjno je nakon svake radionice (ili tokom seminara) ispitati polaznike/ce jesu li zadovoljni, koje koristi im donosi tema koja se obrađuje, imaju li oni svoje prijedloge i sl. Na taj način mogu se poboljšati naredne radionice.

Ukoliko postoji prilika, tj. ukoliko su polaznici/e dostupni poslije dužeg perioda nakon obuke, mogu se evaluirati njeni dugoročni učinci i rezultati, naprimjer, koliko im je obuka pomogla u nastavku rada, jesu li prenijeli svoja iskustva i znanja na druge aktivne mlade i sl.

Praćenje (monitoring)

Sistemi praćenja (monitoringa) omogućuju svim uključenim stranama da se informiraju o procesu dostizanja zacrtanih ciljeva. Kroz sistem se prati napredovanje polaznika/ca obuke i njihovih rezultata u zajednici u kojoj djeluju, te se mjere učinci koji su postignuti aktivnostima (obukama, vježbama, građanskim inicijativama). Ključna pitanja u sistemu praćenja bila bi:

- Mijenjaju li mladi svoj stav da ne mogu utjecati na promjene u društvu?
- Planiraju li i provode li aktivnosti za druge mlade u zajednici?
- Provode li kampanje i ulične manifestacije u cilju aktiviranja drugih mladih?
- Uspostavljaju li i održavaju li saradnju s vlastima?
- Uključuju li se u izradu dokumenata koji se tiču mladih?
- Jesu li otvorili prostor (centar) za mlade i nude li u njemu aktivnosti?
- Lobiraju li za uvođenje ili povećanje budžetske stavke za omladinske projekte?
- Razmjenjuju li iskustva i obilaze li aktivnosti drugih udruženja u regiji?
- Brišu li predrasude prema ljudima koji su po nekoj osnovi drugačiji od njih?
- Promoviraju li volonterski rad?
- Uspostavljaju li krovno udruženje mladih u svojoj zajednici?

Preporučuje se da navedena pitanja unesete u tabelu i popunjavate odgovore svaka 2-3 mjeseca. Lanac

aktivnosti procesa monitoringa možemo svesti na četiri osnovne aktivnosti: prikupljanje informacija, analiza i tumačenje, definiranje preporuke, korigiranje procesa.

Stoga evaluacija i monitoring doprinose kvaliteti rada, a ne samo obuke.

Monitoring podrazumijeva kontinuirano praćenje ključnih elemenata, kroz evidenciju i ažuriranje podataka, redovno izvještavanje i praćenje projektnih aktivnosti. To je stalan proces koji obuhvaća prikupljanje i čuvanje podataka, njihovu analizu i izvještavanje o realiziranim aktivnostima projekta. Evaluacija je periodična procjena promjena željenih rezultata koji su u vezi s aktivnostima projekta, a na osnovi podataka prikupljenih kroz proces monitoringa. To je proces periodičnog mjerenja postignutih rezultata, učinkovitosti i utjecaja provedenih aktivnosti na postavljene ciljeve. Zahvaljujući monitoringu i evaluaciji, dobivamo cjelokupnu sliku obuke. Oni nam omogućuju da se približimo što boljem i bržem ostvarenju cilja. Pored toga, imamo uvid u mišljenje i stav polaznika/ca i načine na koji su oni doživjeli obuku, te koji su njihovi savjeti za njeno poboljšanje. Stoga evaluaciju i monitoring ne treba shvatiti olako, već im treba pristupiti na ozbiljan i profesionalan način, jer ćemo dobivene informacije koristiti, ne samo za poboljšanje obuke na kojoj su se provodili evaluacija i monitoring već i za sve buduće.



KAKO OSIGURATI ODRŽIVOST OBUKE?

U društvu u kojem neformalno obrazovanje još uvijek nije priznato važno je pronaći načine kojima će se osigurati kontinuiranost obuke. Zbog toga je bitno vršiti pritisak na vlasti da priznaju programe neformalnog obrazovanja. To je najbolji način osiguranja održivosti obuke. S jedne strane vlasti bi tako pokazale da im je stalo do obrazovanja mladih, a s druge strane mladi bi se aktivno uključili u procese donošenja odluka. Dok se programi neformalnog obrazovanja ne počnu priznavati, jedan od načina osiguranja održivosti obuke je kroz planove djelovanja lokalne strategije prema mladima. Na ovaj način se ukazuje na sve veću potrebu programa neformalnog obrazovanja, a mladima je omogućen pristup stjecanja znanja i vještina. Budući omladinski lideri/ce imat će dovoljno iskustva za aktivno i ravnopravno učestvovanje u donošenju odluka, posebno onih bitnih za mlade. A općina pokazuje spremnost na saradnju i poboljšanje položaja mladih.

Dalje, obuka može biti održiva kroz programe centara za mlade ukoliko bi postala njihov sastavni dio. Tako

Tako bi mladima bila pružena prilika za shvaćanje bitnosti njihovog položaja. Jedan od način je i kroz saradnju s partnerskim organizacijama i donatorima koji su prepoznali važnost obuke za omladinske lidere/ice.

Najbolji način osiguranja održivosti obuke jeste zasigurno kroz priznavanje programa neformalnog obrazovanja. Tržište rada ima sve veće zahtjeve u pogledu profesionalnih vještina. To ukazuje na potrebu cjeloživotnog obrazovanja. Stoga mladima treba pružiti što više informacija o pristupu programima neformalnog obrazovanja te ih na taj način ohrabrivati i podizati svijest o bitnosti uključenosti u političko djelovanje i nevladin sektor. Zahvaljujući kontinuiranosti obuke, dobivamo mlad i obrazovan kadar koji predstavlja pokretačku snagu društva, spremnu da prihvati izazove današnjice i uhvati se u koštac s problemima.

Mladi su kao „izvor“ pametnih ideja budućnost društva. Zbog toga im je potrebno omogućiti stalno obrazovanje. Za mnoge od njih neformalno obrazovanje je druga prilika jer nisu imali mogućnosti obrazovati se u formalnom sistemu. Obuka im pruža priliku da postanu svjesni građani/ke koji razbijaju predrasude i utječu na promjene u društvu.

Na vlastima je da priznaju neformalno obrazovanje, te na taj način osiguraju održivost obuke koja pruža jednake mogućnosti za sve mlade.



ŠTA MI JE OBUKA ZNAČILA?



NEJRA KADIĆ

Bilo je to jednog lijepog i sunčanog dana. Metereološki posmatrano može biti i da zborim neistinu, ali moje sjećanje svjedoči o najsunčanijem danu kada svojim izborom postajem dio velike društvene priče i još značajnije vlastite priče. Vi znate da život čine trenuci a ovo je bio jedan od njih.

Nekad dnevno pređene kilometre prikupljala sam na putanji kuća-fakultet-trening/druženje-kuća. Danas to više prima izgleda kuća-posao-centar za mlade/fakultet/putovanja/trening/edukativne radionice/okupljanja neformalnih grupa građana sličnih stavova i interesa/građanske kampanje/vođenje radionica/kurs-druženje-kuća. U međuvremenu između nekad i danas je obuka Instituta za razvoj mladih KULT, svim polaznicima/ama rado spominjan UMiD. Da, On te nauči vješto Učiti i pametno čitati, a onda ti to ne dozvoljava da ne Misliš, a promišljeno Djelovati kao član društva dođe kao logičan slijed aktivnosti.

Moja priča o UMiD-u je priča o stečenom znanju koje nisam dobila formalnim obrazovanjem, izgrađenim vještinama koje mi je dalo neformalno obrazovanje, pronalasku istomišljenika/ca, smisleno provedenom vremenu, putovanjima, najljepšim druženjima uz aktivističko djelovanje, upoznavanju ljudi koji život znače, osvještavanju o problemima društva, upoznavanju mehanizama djelovanja i aktivnog učešća u procesu donošenja odluka, spoznaji načina za mijenjanje nepoželjnih rješenja u zajednici, osposobljavanju za tržište rada, poštivanju ljudskih prava i borci za iste, saradnji s političkim akterima kao donosiocima odluka, upravljanju projektima za korištenje sredstava fondova stranih donatora i investitora u svrhu poboljšanja položaja mladih u našoj zemlji, stjecanju leaderskih i timskih kompetencija, kreativnom djelovanju, razbijanju predrasuda, doprinosu novim generacijama, humanitarnom djelovanju, toleranciji i nediskriminaciji, prepoznavanju vlastitih sklonosti i interesovanja, pronalasku sebe.

UMiD je moju ulogu studentice nadogrudio ulogama uposlenice, aktivistice, volonterke, građanski odgovorne osobe koja se zajedno sa svojim istomišljenicima/ama bori za svoja tj. naša prava. Priča neformalnog obrazovanja nema kraj jer je ona život.

Nejra Kadić, projektna koordinatorica u Institutu



AZRA HADŽIĆ

Za obuku „Uči, misli i djeluj!“ sam čula na jedan neobičan način, bar u ovo vrijeme kada veliki broj mladih koristi internet da bi došli do informacija. Naime ja sam za UMiD čula preko mjesečnog biltena Općine Ilidža koji mi je donijela ni manje ni više nego moja nana. Djelovalo je zanimljivo i ozbiljno te sam odlučila da pokušam da se prijavim. Nakon što sam prošla prvobitnu eliminaciju krenuli smo sa treninzima.

Obuka koju sam prošla je zaista bila prekretnica u mom životu. Do tada sam znala da želim promjene i da želim raditi na tome ali jednostavno nisam znala kako i na koji način. UMiD je to omogućio jer sam se upoznala sa mojim pravima građanke, naučila kojim mehanizmima i načinima se služiti da dođem do onih prava koja mi i pripadaju, tj. pripadaju svim građanima BiH. Čak sam po završetku obuke imala i svoje prvo radno iskustvo u KULTU.

Danas sam zaposlena u jednoj nevladinoj organizaciji i upravo kroz moj posao radim na toliko željenim promjenama.

Azra Hadžić, projektna koordinatorica u udruženje Zašto ne

Nove kompetencije. Nova poznanstva. Nova putovanja. Nova iskustva. Širi vidici. NAPREDAK.

Ovo su moje asocijacije na obuku Uči, misli i djeluj! Prijavila sam se, mogu reći, slučajno. I sreća da jesam, jer ne želim ni da mislim šta bi se desilo da nisam. Da nisam, propustila bih puno. Upoznala sam nova mjesta, Višnjicu kod Slatine i Novi Sad. Upoznala sam energične i ambiciozne mlade ljude iz raznih dijelova BiH, Srbije i Hrvatske i stekla nove kontakte. Naučila sam kako napisati i aplicirati za grantove za mali projekt, a smatram da nam je u današnjem svijetu potrebna ova vještina, bez obzira čime se bavili. Osnažila sam sebe i pokazala sebi da mogu uspješno realizirati inicijativu koja je okupila deset mladih ljudi iz BiH i Makedonije. Moja prva mala akcija bila je međunarodna! Sada sam aktivna građanka, spremna da i dalje doprinosim društvu u kojem živim, da učim i da svaki dan budem bolja od jučerašnje sebe!

Postala sam svjesna okruženja u kojem živim i vlastitih loših koraka. Shvatila sam da pasivnost nije rješenje, već izgovor; da volontiranje nije iskorištavanje, već učenje; da borba za svoja prava nije sramota, već nužnost i da se trud uvijek isplati.

Nejra Neimarlija, projektna asistentica u Institutu



NEJRA NEIMARLIJA



MUAMER LOGO

Tog jutra je bilo nepodnošljivo. Ispijajući jutarnji čaj, opet čitam vijesti koje govore kako Bosni i Hercegovini prijete „ovo ili ono“, da joj treba još puno za optimalne uvjete u kojima bi se naše društvo moglo razvijati. I opet: iz novina ne čitam ništa novo. Sivi i uobičajeni komentari i kolumne istrošenih riječi pokušavaju osvijestiti građane/ke, prevashodno mlade, da počnu djelovati drugačije, hrabrije, odlučnije i konkretnije od starijih generacija. Ali baš toga jutra, upravo uz društveno angažirane stihove Dubioze kolektiv, shvatio sam da ne mogu čekati dobre prilike već da ih sam moram kreirati. Kolumne mi odjednom nisu djelovale demotivirajuće, naprotiv: odlučio sam promijeniti nešto! Ako ništa drugo, onda za početak uvećati svoje znanje, upoznati nove mlade, pokušati nešto novo... Imao sam 17 godina. Ispunio sam prijavu za obuku Uči, misli i djeluj, jednogodišnji program obuke koja mlade uči volontiranju, lobiraju, javnom zagovaranju, timskom radu, traženju posla i da rješenje nije bježati od problema, već da se trud, rad i zalaganje uvijek isplate. Da treba ostati u državi i boriti se. Jutros opet čitam vijesti: situacija još uvijek nije puno bolja. Ali! Smijem li vam otkriti nešto? Stotine mladih, među kojima sam i ja, jesmo bolji. Sada imamo Zakon o mladima, Zakon o volontiranju, čije postojanje je bila samo misaona imenica a sada smo tim koji radi na sl. inicijativama. Prošli smo obuku UMiD koja nudi mnogo više od pukih teoretskih znanja, nudi prostor i mogućnosti za primjenu naučenoga. Možda sada one sive vijesti posmatramo iz drugačijega ugla: problem nije uvijek samo problem već i prilika da mladi ponude svoje rješenje i budu „točak promjena“. Ako me danas pitate koliko sam spremam uhvatiti se u koštac s problemima u društvu... Odlučno: uvijek!

Muamer Logo, saradnik za odnose s javnošću u Institutu

IZAZOVI U RADU...

Albert Einstein je rekao *Obrazovanje, to je ono što ostane nakon što osoba zaboravi sve što je naučila u školi*. Zbog toga nam je potrebno cjeloživotno učenje i usavršavanje, kako bismo se nastavili obrazovati i aktivno učestvovati u društvenim procesima.

Poražavajuća je činjenica da živimo u regiji u kojoj neformalno obrazovanje još uvijek nema svoje zaslužno mjesto u društvu. Formalno obrazovanje se još uvijek smatra primarnim, osnovnim i dovoljnim za stjecanje vještina i kompetencija potrebnih za rad. U Evropskoj uniji cjeloživotno obrazovanje je prepoznato kao neophodno za lični rast i razvoj. Zbog toga su utvrđeni mehanizmi njegovog priznavanja. Vijeće Evrope je iniciralo, kreiralo i donijelo Evropski portfolij za omladinske lidere/ice i radnike/ce (European portfolio for Youth leaders and Youth workers) putem kojeg je neformalno obrazovanje prepoznato kao bitan element obrazovanja mladih. Pored navedenog tu su još Youthpass i Europass, koji mladima pružaju mogućnost stjecanja novih znanja i vještina uz dobiveni priznati certifikat. Stoga je među najvećim izazovima Instituta

za razvoj mladih KULT u oblasti cjeloživotnog učenje upravo priznavanje i vrjednovanje neformalnog obrazovanja od strane nadležnih institucija. Alarmantne su činjenice u UN-ovom izvještaju Glasovi mladih (februar 2012.) da tri četvrtine mladih (71,5%) u BiH nikada nije pohađalo kurs ili neki drugi vid obuke, dok samo jedna četvrtina (24,9%) jeste. Najčešći vidovi neformalnog obrazovanja su kursevi stranih jezika (39,7%), sportske aktivnosti (26,1%), obrazovanje u području informatike (15,3%), razvoj profesionalnih vještina (7,2%), umjetnost (5,8%) i ostalo (5,1%).

Vlasti još ne shvaćaju bitnost programa neformalnog obrazovanja. Jedan dio mladih je također nezainteresiran i pasivan, te velikoj mjeri ne pokazuje značajno i dugoročno zanimanje za društveno uključivanje, iako im se uz to nudi napredak važan za početak vlastite karijere. Institut se zalaže da se kroz zakone koji uređuju volontiranje, a upravo je jedan od njih i Zakon o volontiranju Federacije BiH, koji je izrađen i usvojen na inicijativu Komisije za pitanja mladih Predstavničkog doma FBiH i Instituta za razvoj mladih KULT, potakne aktivna uloga mladih u zajednici i da se kroz stjecanje radnog iskustva poveća njihova konkurentnost na tržištu rada. Nadalje, izdvajanja finansijskih sredstava općenito, a posebno za rješavanje problema mladih, važan su pokazatelj na kojem su prioritetnom mjestu pitanja ove ciljne grupe, ali i koliki je napredak moguće postići. Bit će potrebno uvjeriti vlasti da su potrebna veća finansijska ulaganja u rješavanje problema mladih i promociju cjeloživotnog učenja.

S obzirom da u BiH i regiji ne postoji formalna obrazovna institucija koja se bavi osposobljavanjem ljudi za radno mjesto službenika/ce za mlade, na ovoj se poziciji nerijetko nalaze osobe koje posjeduju volju za rad, ali ne i kompetencije da uspostave i vode politiku prema mladima. Predstoji promocija Institutovog certificiranog programa obuke službenika/ca za mlade u BiH i regiji, koji je već priznat od određenih vladinih institucija.

Pored navedenog, Institut provodi inicijativu pod nazivom Priznavanje UMiD-a kao obuke za aktivno sudjelovanje mladih. Njime želimo osigurati veću društvenu uključenost mladih, razvijati njihovu društvenu odgovornost, utjecati na promjene stavova i prevazilaženje predrasuda, osnažiti partnerstva među njima, te jačati samopouzdanje. U isto vrijeme želimo utjecati na vlasti da priznaju programe neformalnog obrazovanja kao uvjet za demokratsko sudjelovanje mladih u društvu. Često je zahtjevan proces zagovaranja prema donosiocima odluka da poštuju postojeće zakonske regulative u oblasti rada s mladima i da u tome budu posvećeni postizanju mjerljivih i održivih rezultata. Izostaje i horizontalna i vertikalna saradnja među vladinim institucijama. Nastojat ćemo graditi još čvršća partnerstva s donosiocima odluka kako među njima samima, tako i s nevladinim sektorom. Na ovaj način ćemo pokušati utjecati na vlasti da prepoznaju bitnost ne samo neformalnog obrazovanja već i njegovog priznavanja, koje će mladima omogućiti profesionalno usavršavanje, ohrabriti njihovo učestvovanje u procesima donošenja odluka, potaći poduzetnički duh i podizati asertivnost mladih.

logotip organizatora

SUDJELOVANJE I OBUKA MLADIH PRIJAVNI UPITNIK ⁷

Budući da je ovaj upitnik jedini izvor informacija o tebi i ujedno osnova za selekciju sudionika, molimo te da ga ispuniš što potpunije i konkretnije. Hvala.

INFORMACIJE O SUDIONIKU

Ime			
Prezime	Ž <input type="checkbox"/>	M <input type="checkbox"/>	
Datum rođenja			
Mjesto rođenja			
Adresa stanovanja			
☎ Telefon	Kuća		
	Mobitel		
e-mail			
Obrazovanje	Srednja škola		Razred
			1 2 3
Jesi li član nekog udruženja?	DA <input type="checkbox"/>		NE <input type="checkbox"/>
Ako DA, kojeg?			
Vaša pozicija u udruženju			

Jesi li već sudjelovao/la na radionicama/seminarima/treninzima ili nekoj drugoj vrsti obuke o bilo kojoj temi? Koje su to i ko su bili organizatori?

--

Motivacija i razlozi zbog kojih želiš sudjelovati u ovom programu obuke.

--

Šta očekuješ da ćeš dobiti ovim programom obuke (znanja, vještine, iskustvo).

--

Na koji način misliš/planiraš primijeniti stečeno znanje nakon programa?

--

Oblast za koju se posebno zanimaš.

--

NAPOMENA: Program se temelji na tri razine učenja: pojedinačno, organizacijsko i uključivanje zajednice. Da bi ispunili ovaj zadatak poželjno/obavezno je da svi sudionici koji apliciraju za ovaj program prisustvuju na svim aktivnostima (treninzi, konsultacije, grant), u toku trajanja ovog programa; zbog toga naglašavamo da je vrlo bitno da prije apliciranja razmislite o svojim mogućnostima za sudjelovanje u ovom programu edukacije. Napominjemo da će se seminari održavati uglavnom vikendom (u prosjeku jednom mjesečno godinu dana).

PRIJAVE SLATI NA
e-mail, na faks: 033/xxx xxx, na adresu: xxx
ili ih ostavite u

ZA VIŠE INFORMACIJA MOLIMO VAS DA NAS KONTAKTIRATE.

⁷ Preuzeto iz publikacije "Youth leaders in Bosnia and Herzegovina: One year training to prepare young people for dealing with youth issues at local level", GTZ, Sarajevo, 2007.

PLAN I PROGRAM

Jednodnevna radionica: UVODNA RADIONICA

broj sudionika/ica: 15-30

Vrijeme	Tema	Sadržaj	Metoda	Sredstva
10.00	Predstavljanje sudionika	Sudionici se dijele u parove i konopcem se spajaju po jedna njihova ruka. Parovi pričaju o sebi. Na kraju svi sjedaju u krug i svaki sudionik predstavlja kolegu koji je bio s njim u paru.	rad u dvojce, plenum	
11.00	Predstavljanje projekta i jednogodišnje obuke	Voditelj radionice upoznaje mlade o dijelovima oml. projekta i aktivnostima koje se rade. Imaju mogućnost postavljati pitanja.	predavanje s interakcijom	
11.20	Principi koji će se poštovati	Npr. pušenje, izlaženje, mobitel svi smo odgovorni za uspjeh i neuspjeh, dobrodošla sva mišljenja, pitanja postavljati, uplitati se u radionicu iako postoji šansa da se pogriješi...	interakcija	
11.30	Današnja radionica – tehnička i organizatorska pitanja	Predstaviti plan i teme današnje radionice.	predavanje	flipchart, markeri
11.35	Upitnik o današnjem sadržaju	Sudionicima se dijele upitnici o sadržaju današnje radionice (10 pitanja), a isti će im biti podijeljen na kraju (to im se ne govori) kako bi se vidjelo koliko su sudionici naučili.	odgovaranje na pitanja	upitnik
11.50	Pauza			
12.20	Definiranje mladih	Mladi predlažu dobnu granicu mladih i obrazlažu svoje odgovore. Voditelj radionice im govori da su mladi u BiH svi između 15 i 29 godina, te da je u BiH takvih oko 23 posto (1/4).	brain storming	flipchart
12.40	Položaj mladih u BiH i uzroci	Mladi u radnim grupama navode nekoliko povoljnosti i nekoliko loših uvjeta mladih u BiH, te prezentiraju u grupama i sortiraju prema srodnosti. Mladi razgovaraju o tome ima li više dobrih ili loših stvari za mlade i kako oni vide svoj položaj u mjestu življenja. Također tragaju za uzrocima problema.	radne grupe interakcija diskusija	flipchart

Vrijeme	Teme	Sadržaj	Metoda	Sredstva
13.20	Pozitivne promjene položaja mladih	Sudionici navode načine kako je moguće postići pozitivne promjene i ko je odgovoran za njih. Voditelj sudionike navodi da je vlast odgovorna i nadležna za trajne promjene.	interakcija	flipchart
13.30	Struktura vlasti u BiH	Mladi nabrajaju razine vlasti, nabrajaju kantone, ministarstva, strukturu na općinskoj razini. Mlade treba upoznati s osnovnim strukturama vlasti, s posebnim osvrtom na općinsku razinu: OV/SO i načelnik.	interakcija	flipchart radni list sa strukturom vlasti
14.00	Pauza za ručak			
15.15	Utjecaj mladih na vlast	Sudionici razgovaraju mogu li mladi (ili građani) utjecati na vlast i na koje načine: izbori, sudjelovanje u vlasti, udruženja. Definiraju se mogućnosti utjecanja i mladi se izjašnjavaju šta je za njih najbolji način. Kao pomoć može poslužiti neki konkretan primjer: povratak prostorija, otvaranje kina, gradnja igrališta i sl.	interakcija	flipchart
15.45	Dokumenti koji govore o mladima	Mladi se upoznaju s nekim od značajnijih dokumenata o mladima, npr.: Evropska povelja o sudjelovanju mladih, Bijela knjiga o mladima, Zakon o mladima u RS-u i sl. Zatim se raspoređuju u grupe i rade na sažimanju Evropske povelje. Svaka grupa dobiva poseban odjeljak teksta koji treba prezentirati u plenumu, jezikom koji je blizak mladima.	rad u grupama prezentacija u plenumu	flipchart Evropske povelje
17.15	Upitnik o današnjem sadržaju	Sudionicima se dijele upitnici o sadržaju današnje radionice (10 pitanja), koji im je podijeljen na početku kako bi se vidjelo koliko su sudionici naučili.	odgovaranje na pitanja	upitnik
17:30	Evaluacija radionice	Mladi u krug koji je s vanjske strane označen s – i u centru s + upisuju kako su zadovoljni radionicom.		flipchart

SPORAZUM O SARADNJI između Općine i Organizacije

- **Projekt:** 'Priznavanje UMiD-a kao obuke za aktivno sudjelovanje mladih'
- **Trajanje projekta:** 1.8.2012. – 31.12.2014. g.
- **Sporazumne strane:**
 - Organizacija (nosilac projekta)
 - Općina (lokalna uprava)

Uvod

Bosna i Hercegovina je među evropskim zemljama u kojima je neformalno obrazovanje još uvijek nepriznato od strane državne vlasti, koja ne pokazuje potreban interes za dramatično poboljšavanje situacije. U procesu tranzicije u demokratsko društvo i slobodno tržište, u Bosni i Hercegovini saradnja između državnih vlasti, građanskog društva i profitnog sektora nije jasna. Iako mladi ljudi sve više prepoznaju značaj organizacija građanskog društva kao vrijednih resursa za pružanje usluga prema potrebama građana/ki (naročito kada su u pitanju potrebe žena, djece, osoba sa invaliditetom i mladih), određeni problemi i dalje postoje. Nevladin sektor može imati vodeću ulogu u poboljšanju ljudskih prava radeći u saradnji s organima vlasti u cilju ostvarivanja različitih koristi za njegove građane/ke. Nevladinom sektoru u Bosni i Hercegovini nedostaje mladih kvalificiranih profesionalaca/ki, omladinskih lidera/ki, koji su educirani da promoviraju aktivne mlade uključene u društvo i da uspostavljaju partnerstva sa vlastima i profitnim sektorom koji će prepoznati potrebe mladih i poboljšati status mladih u društvu.

Neformalno obrazovanje je strateški veoma važan segment razvoja društva koji omogućava stjecanje novih vještina i poboljšanje postojećih, kao dopuna formalnom, redovnom obrazovanju. Formalno obrazovanje često nije u mogućnosti pratiti razvoj novih vještina koje su neophodne na tržištu rada, a koje su ključne za brzi razvoj tehnologije, ekonomije, privrede. Neformalno obrazovanje je izuzetno bitno u ovom području jer je u mogućnosti brzo se prilagoditi nastalim potrebama na tržištu rada. Neformalno obrazovanje u BiH nije dovoljno razvijeno. Postoje značajne razlike među gradovima i većim općinama s jedne strane, i ruralnim sredinama s druge. Analiza položaja mladih i omladinskog sektora u BiH navodi da postoji evidentan nedostatak programa za jačanje kapaciteta mladih. Mladi se u svojim lokalnim zajednicama susreću s brojnim problemima: niska stopa zaposlenosti mladih i nedostatak radnog iskustva, formalno obrazovanje ne zadovoljava potrebe savremenog informacijskog društva, ne nudi mladima dovoljno znanja i iskustva o ljudskim pravima i demokratskim načelima, te nedovoljno sudjelovanje mladih u društvu i procesu donošenja odluka. Također, mladi su pasivni u sudjelovanju u aktivnostima nevladinog sektora, ili formalnim državnim predstavničkim tijelima mladih. Rješavanje ovih problema zahtijeva veće sudjelovanje NVO sektora u obrazovanju mladih. Stoga, ovim projektom želimo osnažiti mlade iz oba bh. entiteta da postanu aktivni građani/ke i preuzmu vodstvo u zaštiti svojih prava, da utječu na donosiocima odluka i poboljšaju kvalitetu svoga života, prihvatajući demokratske principe građanskog društva i ljudskih prava kao svoj životni stil.

Cilj

Projektom želimo osigurati veću društvenu uključenost mladih, razvijati njihovu društvenu odgovornost, utjecati na promjene stavova i prevazilaženje predrasuda, osnažiti i jačati partnerstva među njima.

U isto vrijeme želimo utjecati na vlasti da priznaju programe neformalnog obrazovanja kao uvjet za demokratsko sudjelovanje mladih u društvu.

Formirati UMiD Alumni, mrežu omladinskih lidera/ki koji su prošli obuku Uči, misli i djeluj!, čime ćemo dobiti "izvor pametnih ideja", te pokretačku snagu koja je u stanju prepoznati trenutne probleme i utjecati na njih, zagovarajući promjene u društvu.

Sadržaj Sporazuma o saradnji

Saradnja između lokalne uprave i Instituta za razvoj mladih KULT ogleda se u stvaranju sredine koja je usmjerena ka mladima, te u kojoj mladi mogu sudjelovati u procesima odlučivanja. Na taj se način odgovorno uključuju u stvaranje bolje budućnosti u svojoj zajednici, ali i na višim nivoima.

Kako bi ispunili ovaj zajednički cilj, sporazumne strane spremne su dati svoj doprinos koji se sastoji iz sljedećeg:

a) Doprinos Instituta za razvoj mladih KULT

- Program obuke UMiD (Uči, misli i djeluj) za grupu od tri omladinska lidera ili liderke u trajanju od godinu dana (8 modula po 2 dana i ljetnja škola u trajanju od 5 dana);
- finansijska i savjetodavna pomoć u pripremi i provođenju lokalne građanske inicijative učesnika/ca obuke;
- stjecanje znanja i vještina učesnika/ca obuke potrebnih za profesionalno obavljanje zadataka na radnom mjestu i u društvu;
- uspostavljanje održivog partnerstva lokalnih organizacija, građanskog društva i lokalne uprave;
- savjetodavna podrška omladinskim udruženjima o pitanjima veće društvene angažiranosti mladih;
- integracija omladinskih lidera/ki u rad lokalne nevladine organizacije;
- aktiviranje omladinskih lidera/ki da sami iniciraju i provode aktivnosti za svoje ravnopravno učešće u radu i životu u lokalnoj zajednici;
- formiranje UMiD-alumni, mreže omladinskih lidera/ki, koji su prošli obuku Uči, misli i djeluj!.

b) Doprinos lokalne uprave

- Podrška i pomoć u provođenju aktivnosti projekta koje imaju cilj povećati društvenu angažiranost mladih i njihovo uključivanje u proces odlučivanja,
- podrška u zagovaračkoj kampanji prema odgovornim institucijama za priznavanje neformalnog obrazovanja kao oblika aktivnog sudjelovanja mladih,
- saradnja s omladinskim udruženjima i polaznicima/ama obuke uključenim u projekt,
- rad na uspostavljanju održivog partnerstva lokalnih organizacija građanskog društva i lokalnih vlasti,
- spremnost na usavršavanje mehanizama politike prema mladima,
- uska saradnja i koordinacija aktivnosti s nosiocem projekta.

O Institutu za razvoj
mladih KULT

Naša misija

Naša **vizija** jeste otvoreno društvo u kojem se osposobljeni građani/ke uključuju u sve procese odlučivanja u javnom životu.

Misija Instituta za razvoj mladih KULT jeste da razvija i zagovara pravna i druga strateška rješenja, te da gradi i jača kapacitete udruženja i vlasti u BiH i regiji, za uspješnu i održivu politiku prema mladima.

Uključenost građana i građanki u društvene tokove

Vodeći se time da svi građani i građanke imaju jednaka prava i da živimo u demokratski postavljenom društvu, od izuzetne je važnosti da budu subjekti svih društvenih događanja, posebno onih koji ih se tiču. Pitati građane/ke koje probleme i potrebe imaju, omogućiti im da izravno ili posredno sudjeluju u donošenju odluka, pružiti im priliku da se uključe u procese unaprjeđenja sredine u kojoj žive predstavlja osnovnu ideju otvorenog građanskog društva.

Osposobljavanje za građansko djelovanje

Građani/ke trebaju posjedovati znanja i vještine koje su im neophodne da bi postali odgovorni akteri u društvenom životu. Pružiti im ova znanja i vještine znači omogućiti im da ne budu samo posmatrači promjena koje se događaju nego da, u skladu sa svojim zanimanjima i mogućnostima, doprinesu razvoju kako ličnog tako i društvenog napretka. Upravo je, između ostaloga, uloga nevladinog sektora u konceptu građanskog društva da osposobi građane/ke za aktivno uključivanje.

Mladi kao pokretači demokratizacije društva

Danas su mladi ljudi ključni dio populacije koji može i treba voditi proces demokratizacije društva u Bosni i Hercegovini i regiji. Oni imaju najbolje pretpostavke i razloge da poboljšavaju stanje u kojem se nalaze. Da bi to bilo moguće, neophodna su im afirmativna zakonska rješenja, strateško opredjeljenje politike i društva, te strukture i kapaciteti koji će stajati na raspolaganju za njihovo djelovanje. Kratko rečeno, važna je opredijeljenost donosilaca odluka za uspješnu i održivu politiku prema mladima.

Trenutno stanje

Loš položaj mladih

U zemljama u razvoju, pa tako i u Bosni i Hercegovini i regiji, mladi su uglavnom zanemarena, rubna kategorija stanovništva. Njihova uloga je neznčajna, a glas im se najmanje čuje. Sve statistike pokazuju poražavajuće stanje u kojem se mladi nalaze: Najviše nezaposlenih je među mladima, mladi najviše i uglavnom zauvijek napuštaju svoju zemlju, pristup obrazovnom i zdravstvenom sektoru nije usklađen s njihovim potrebama, u kriminalni milje pretežno su uvučene mlade osobe, ne postoji prilagođena ponuda sadržaja za smisleno upotpunjavanje njihovog slobodnog vremena, mladi ne zasnivaju porodicu jer nemaju osnovne uvjete za to, oni imaju pesimistične stavove o napretku društva u kojem žive.

Mladi nisu ni u kojem smislu potaknuti da postanu preduzetni, neravnopravni su na tržištu rada, ne pružaju im se mogućnosti da ravnopravno politički djeluju, nisu osposobljeni ni ohrabreni za društveno uključivanje, prepušteni su sami sebi ako ih je i vlastita porodica zanemarila, što često i jeste slučaj.

Nestrategička briga vlasti o mladima

Vlasti ne vide u mladima potencijal za razvoj nego problem koji treba riješiti, te nisu razvile društveno-političku i moralnu odgovornost da se planski i održivo brinu o ulaganju u mlade ljude, a samim time i o poboljšanju kvalitete života svih građana/ki. Zakonska i strateška rješenja vlasti manjkava su i nerijetko proformalna. Ona ne nude dugoročno rješavanje problema, nego samo površinski ublažavaju trenutno goreće probleme. Politika prema mladima, uglavnom na višim nivoima vlasti, svedena je na onaj minimum koji su uspjele izlobirati međunarodna zajednica i domaće nevladine organizacije, uglavnom lokalne omladinske. Vrlo je malo političkih donosilaca odluka koji su spremni više ulagati u mlade ljude i istinski se boriti za njihov ravnopravan položaj u društvu.

Uloga omladinskih organizacija

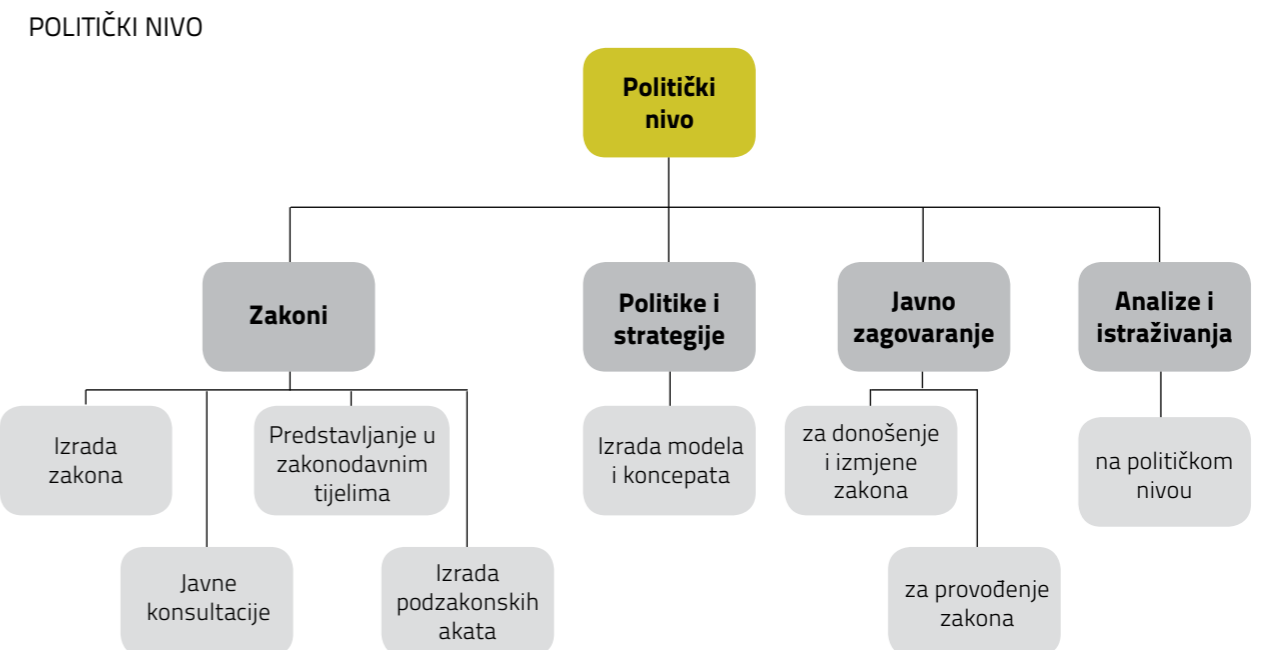
Omladinske nevladine organizacije prisutne su u najvećoj mjeri na lokalnom nivou, koji je za mlade ljude i jedini konkretan i pristupačan. One uspostavljaju saradnju s lokalnom vlašću u želji za poboljšanjem položaja mladih. Uglavnom rade volonterski, nisu profesionalizirane i nemaju razvijene kapacitete, često nemaju ni minimalne uvjete za rad (prostor, oprema, osnovna sredstva za održavanje i dr.), nemaju uvijek razumijevanja od vlasti, nisu održive i ovise o donacijama i projektima bilo domaćih vlasti bilo međunarodnih institucija.

S obzirom na svoju neumreženost, lokalne omladinske organizacije predstavljaju jedna drugoj nezdravu konkurenciju, a ne snagu za zajedničko djelovanje.

Naša strategija

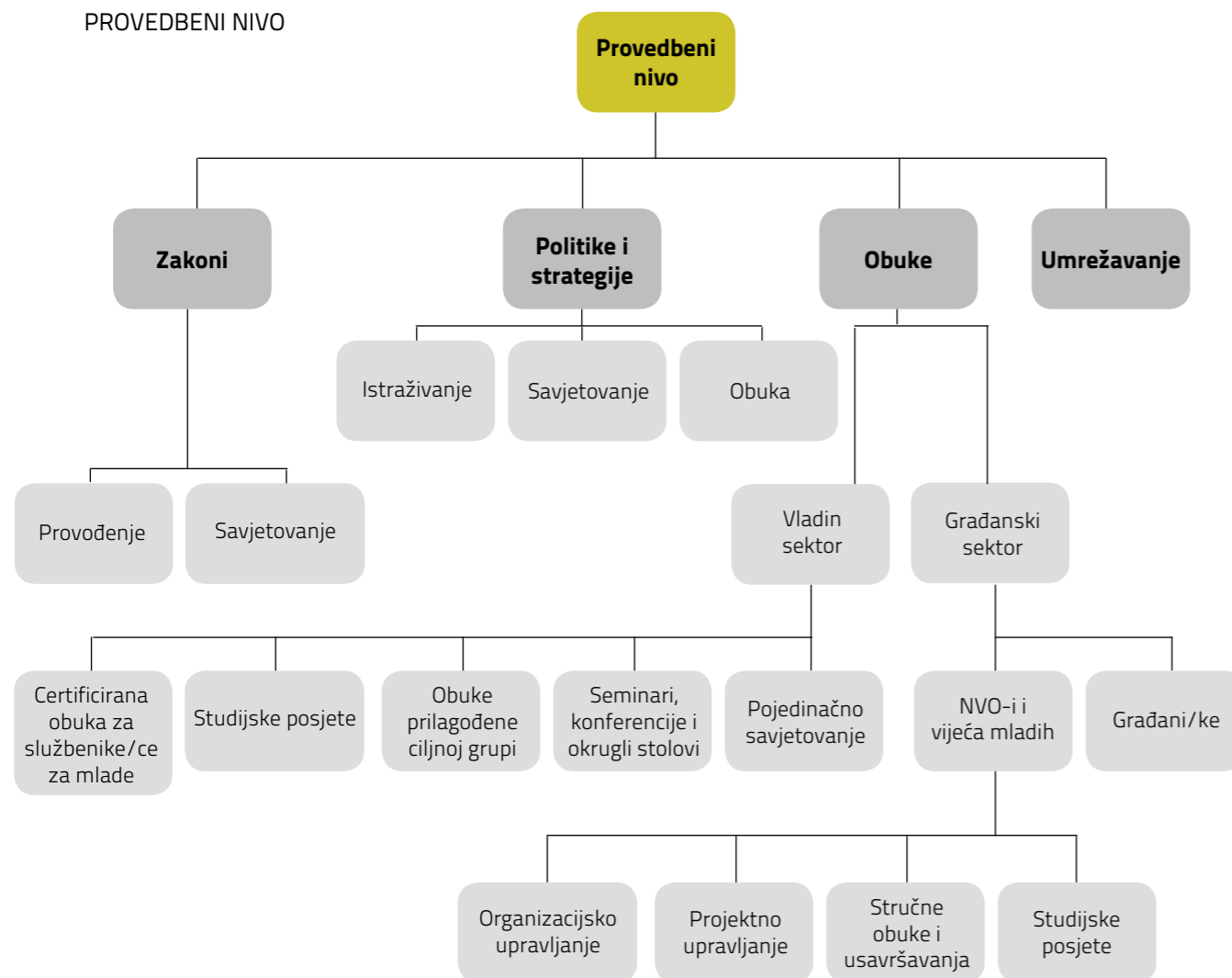
Vizija: Otvoreno društvo u kojem se osposobljeni građani/ke uključuju u sve procese odlučivanja u javnom životu

Da bi doprinio ispunjenju svoje vizije, Institut za razvoj mladih KULT djeluje u skladu sa svoja dva strateška pravca: 1. na političkom nivou i 2. na provedbenom nivou.



Da bi posljedice našeg djelovanja bile dugoročno održive, u saradnji sa svim nivoima vlasti u BiH i regiji radimo na izradi, izmjeni i usvajanju zakonskih i drugih političkih rješenja (politike i strategije) koja će pravno i sistemski urediti brigu o mladima i njihovoj institucionalnoj uređenosti. Proces donošenja ovakvih dokumenata zahtijeva i analiziranje stanja i potreba, javne konsultacije s građanima/kama i interesnim stranama (nevladinim i međunarodnim organizacijama, javnim institucijama i dr.), javno zagovaranje prema političkim subjektima, te i samu medijsku promociju nakon što predložena rješenja prođu cjelokupnu proceduru usvajanja. Naša uloga i saradnja sa zakonodavnim/predstavničkim i izvršnim vlastima nastavlja se u izradi podzakonskih akata, programiranju provođenja zakona, savjetovanju i informiranju.

PROVEDBENI NIVO



Donošenje političkih odluka samo po sebi neće donijeti nikakav vidljiv napredak, ukoliko odluke ne zažive na terenu. Institut se zalaže za potpunu primjenu usvojenih dokumenata i stoga potiče nadležne institucije na to dajući im potrebne informacije i savjete, a često i tehničku podršku.

Pored toga, pružamo certificirane obuke predstavnicima/ama svih nivoa vlasti u BiH i regiji kako bi bili stručni u obavljanju svoga posla u oblasti brige o mladima. Organiziramo programe obuka i studijske posjete za lokalne omladinske organizacije, vijeća/savjete mladih i omladinske lidere/ice da bismo izgradili i ojačali njihove organizacijske i projektne kapacitete, te ih umrežili da sarađuju na sličnim aktivnostima

i razmjenjuju iskustva. Brojne domaće i regionalne konferencije i okrugli stolovi doprinose poboljšanju saradnje vladinog i nevladinog sektora, brišu predrasude, razmjenjuju iskustva i podižu nivo informiranosti svih interesnih strana. Medijske kampanje podižu nivo svijesti građana/ki, a posebno mladih, da je njihovo pravo ali i obaveza uključiti se u društvene procese koji ih se tiču.

Dodatne informacije

Institut za razvoj mladih osnovan je 2002. g. pod nazivom Udruženje KULT od grupe mladih ljudi koji su se okupili oko ideje da ukažu na postojeće probleme mladih i da doprinesu njihovom rješavanju. Danas Institut broji oko 25 stalno zaposlenih i preko 20 povremeno angažiranih vanjskih saradnika/ca, te oko 15 aktivnih volontera/ki.



www.mladi.org